

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

6 december 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2005**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Annick De Ridder en de heren Thieu Boutsen,
Jan Peumans, Freddy Van Gaever en Koen Van den Heuvel
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

*Samenstelling van de commissie:**Voorzitter:* mevrouw Trees Merckx-Van Goey.*Vaste leden:*

de heren Thieu Boutsen, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, John Vrancken, Frans Wymeersch;

de heer Jan Laury, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Miet Smet, de heer Koen Van den Heuvel;

de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen;

de dames Caroline Gennez, Anissa Tamsamani, de heer André Van Nieuwerkerke.

Plaatsvervangers:

de heren Johan Deckmyn, Jean Geraerts, Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;

de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heren Frans Peeters, Eric Van Rompuy;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borcht;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;

de heer Jan Peumans.

*Zie:***15 (2004-2005)**

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 6: Amendementen
- Nr. 7-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
- Nr. 7-B: Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 7-C: Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 7-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

12 (2004) :

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2004-2005)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

16 (2004-2005)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
DEEL I: Bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel	4
I. Toelichting door de minister.....	4
II. Bespreking	11
a. Opmerkingen van de leden	11
b. Antwoord van de minister	14
DEEL II: Bevoegdheden van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming	16
I. Toelichting door de minister.....	16
III. Bespreking	18
a. Opmerkingen van de leden	18
b. Antwoord van de minister	21
DEEL III: Bevoegdheden van de Mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	25
I. Toelichting door de minister.....	25
II. Bespreking	25
DEEL IV: Indicatieve stemming	26
BIJLAGEN	27
Bijlage I: Evaluatie van het werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners	29
Bijlage II: Vlaams Werkgelegenheidsakkoord: versterking van het inburgerings- en inwerkingsbeleid	43
Bijlage III: Overzicht en beschrijving van de diversiteitsacties 2004	51
Bijlage IV: De beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de VDAB	57

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 18, 23 en 25 november en 1 en 2 december 2004 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2005 besproken.

Samen met dit ontwerp werden ook de beleidsnota's van de drie bevoegde ministers besproken.

In dit verslag worden enkel die onderdelen van de bespreking opgenomen, die verband houden met de inhoud van de ontwerpbegroting 2005.

Het grootste deel van de besprekingen was gewijd aan de beleidsopties van de drie bevoegde ministers, zoals die in hun beleidsnota werden verwoord. Voor een uitgebreid verslag verwijzen we naar het verslag bij die beleidsnota's van de hand van dezelfde verslaggevers.¹

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling. Voor elke bevoegdheid werden andere verslaggevers benoemd :

Deel I: bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel (verslaggevers : mevrouw Annick De Ridder en de heer Freddy Van Gaever);

Deel II: bevoegdheden van de heer Frank Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming (verslaggever : de heer Koen Van den Heuvel);

Deel III: bevoegdheden van de Mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen (verslaggevers de heren Mathieu Boutsen en Jan Peumans).

¹ Beleidsnota Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2004-2009, in Parl. St. VI. Parl.2004-2005, nr.94/8
Beleidsnota werk 2004-2009, in Parl. St. VI. Parl.2004-2005, nr. 97/4.
Beleidsnota sociale economie, in Parl. St. VI. Parl.2004-2005, nr. 95/4

DEEL I: Bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

De bevoegdheden van mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

Decreetbepalingen: artikel 14 (programma's 51.10) en 135

Begrotingstabel - afdeling I: programma's 24.1 (ba. 31.03, 51.02), 51.1 (behalve ba. 11.02, 11.03, 12.90), 51.2.

Begrotingstabel - afdeling V: Fonds voor Flankerend Economisch Beleid

I. Toelichting door de minister

De minister behandelt de begroting 2005 in nauwe relatie tot het in de beleidsnota geschetste beleid.

De Vlaamse Regering vermeldt in het regeerakkoord meer ondernemen en meer werkgelegenheid als topprioriteiten. Vlaanderen moet zijn ondernemend, innoverend, lerend en creatief potentieel verder ontwikkelen. De Vlaamse Regering stelt zich dan ook een aantal objectieven. Inzake de netto-aangroei van ondernemingen moet Vlaanderen bij de vijf beste Europese regio's behoren. Er wordt gewerkt aan een positief imago van ondernemerschap en aan opleidingen waaruit verhoudingsgewijs veel starters en ondernemers voortkomen. Dat is een gedeelde bevoegdheid omdat opleidingen ook te maken hebben met onderwijs. Het starten van een eigen zaak of onderneming wordt vergemakkelijkt. Er wordt een kader geschapen voor het begeleiden van starters en een globaal beleidsraam voor (risico)kapitaal.

Recente cijfers tonen aan dat het ondernemingsklimaat nog gevoelig kan worden verbeterd. Zo blijkt het aantal startende ondernemingen nog steeds te dalen. De oprichtingsquote – dat zijn het aantal oprichtingen als percentage van het aantal be-

staande ondernemingen - bedroeg in 2003 5,9 procent tegenover 6,4 procent in 2000. De graad van ondernemerschap, waarnaar gepeild wordt door de internationale Global Entrepreneurship Monitor (GEM) en die weergegeven wordt aan de hand van de Total Entrepreneurial Activity-index³⁶ (TEA) bedroeg in 2002 2,6 procent. Het procentuele aandeel van de beroepsbevolking betrokken bij de start van een onderneming bedroeg volgens deze meetmethode in de USA 10,5 procent. Onze buurlanden Duitsland, Nederland en Frankrijk worden gekenmerkt door een graad van ondernemerschap van respectievelijk 5,2 procent, 4,6 procent en 3,2 procent. Deze eerder negatieve internationale positionering van Vlaanderen in het GEM-rapport is gedeeltelijk te wijten aan het feit dat Vlaanderen reeds vrij veel ondernemers telt. In België is 11,9 procent van de beroepsbevolking ondernemer tegenover bijvoorbeeld 10,4 procent in Nederland en 8,5 procent in Duitsland. Daarnaast wordt de opvolging in familiebedrijven, die in Vlaanderen relatief veel voorkomen, niet meegerekend voor de TEA-index. Dit strookt met de vaststelling dat de Vlaamse economie vooral gebaseerd is op kleine en middelgrote bedrijven. Slechts één procent van de bedrijven telt meer dan 200 werknemers, maar die zijn wel goed voor een derde van de werkgelegenheid in Vlaanderen. Vele KMO's in Vlaanderen zijn familiale ondernemingen. Volgens het GEM-rapport wordt tot één derde van de economische groei verklaard door ondernemerschap. Vandaar dat ondernemen een topprioriteit moet zijn. Het gaat daarbij zowel om begeleiden en waarborgen van de groeikansen van bestaande ondernemingen als om begeleiden van ondernemingen in de start- en pre-startfase.

Het is belangrijk dat de dalende trend van startende en snelgroeiende middelgrote bedrijven, (de zogenaamde gazellen) wordt omgebogen. Er moet een platform worden gecreëerd om het groeiend aanbod aan over te laten bedrijven in contact te brengen met potentiële overnemers zodat op die manier bestaande bedrijven met groeipotentieel niet teloor gaan. Maar daarnaast heeft Vlaanderen ook meer groeiende en internationale bedrijven nodig. Er wordt gekozen voor efficiënte, voorspelbare en rechtszekere stimuleringsinstrumenten, gebaseerd op een permanente evaluatie en benchmarking waarbij stabiliteit, effectiviteit en efficiëntie doorslaggevend zullen zijn. Dat alles moet ertoe leiden dat Vlaanderen tegen 2009 tot de meest performante regio's van Europa behoort.

Meer performantie gaat samen met meer administratieve vereenvoudiging. Dat beleidsdomein is de verantwoordelijkheid van de minister van bestuurszaken, maar het is evident dat administratieve vereenvoudiging pas kan lukken als elke minister in zijn of haar beleidsdomein daar ook rekening mee houdt. Dat geldt zeker voor de deelgebieden van de overheid, die zich in hoofdzaak richten tot ondernemers en zelfstandigen. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat ondernemingen zich tot één aanspreekpunt kunnen wenden voor informatie, bedrijfsadvies, bedrijfsbegeleiding, export- en investeringsbegeleiding, ondersteuning in subsidiebeleid zowel inzake expansiesteun, export als innovatie- en onderzoeksprojecten. Het staat vast dat een dergelijk loket moet worden opgebouwd vanuit het standpunt van de ondernemer, zowel Vlaams als internationaal, en niet vanuit de bestaande structuren.

Het centrale idee achter dat loket is dat het zal functioneren op basis van het principe "single access multiple back office". Dat betekent dus dat het uitgesloten is dat de verschillende structuren zelf een eigen uniek loket oprichten. De doelstelling is dat een over de diensten heen gestroomlijnde organisatie, ondersteund door de nieuwste communicatietechnologieën, de directe toegang vergemakkelijkt, versnelt en vereenvoudigt inzake de mogelijkheden die het gehele Vlaamse overheidsinstrumentarium biedt aan de ondernemer. De eigen interne overheidswinkel moet efficiënt functioneren. Maar daarmee mag de klant niet geconfronteerd worden. Die moet zich tot één aanspreekpunt kunnen wenden.

Bij de individuele begeleiding en ondersteuning staat de accountmanager centraal. Wat daarbij als onderliggende technologie gebruikt wordt moet zeer performant zijn: ook daar moet tijd en energie gespaard worden en moet de efficiëntie zo groot mogelijk zijn.

Ten behoeve van die objectieven werden in het Hermesfonds voor 2005 een initiële dotatie van 215.213.000 euro en een machtigingsvastlegging van 215.658.000 euro uitgetrokken.

Aan het stimuleren van het ondernemerschap zijn verschillende facetten verbonden. Een eerste aspect heeft betrekking op de cultus van de initiatiefnemer. Heel belangrijk daarbij is het wegwerken van de negatieve perceptie die vaak rond onderne-

men en ondernemerschap hangt: bij het inschatten van slagen of mislukken weegt het risico en de kans op falen meestal veel te veel door. Daardoor zien mensen er dikwijls van af een onderneming op te starten. Maar er moet ook positief gewerkt worden: permanente communicatie en sensibilisatie moeten een positief beeld rond het ondernemerschap en op de slaagkansen creëren. Dat moet zowel gebeuren voor het brede publiek als voor specifieke doelgroepen. In de kantlijn verwijst de minister hier naar de vorige regeerperiode, waarin reeds initiatieven op dat vlak genomen werden: het resultaat daarvan zal begin volgend jaar op televisie kunnen waargenomen worden in de vorm van een fictiereeks over ondernemen.

De minister wijst erop dat ondernemen zekere competenties vergt. Een goed ondernemerschap is immers het creatieve vermogen om kansen te zien, aan te grijpen en uit te bouwen tot een economisch succes. Volgens studies zijn persoonlijkheidskenmerken en talent daarbij meer bepalend dan genoten onderwijsniveau. Meer nog: hoger opgeleide mensen zijn ondervertegenwoordigd onder de ondernemers. Die competenties zijn quasi ongrijpbaar, maar door een juiste houding en een goed klimaat zijn ze wel deels aan te leren. Ook de sensibilisatie is niet eenvoudig te bereiken: ze vergt globale en aangehouden strategieën. Via een meerjarig actieplan kan de houding van doelgroepen en van de maatschappij als geheel beïnvloed worden.

Een volgend belangrijk aspect, zo gaat de minister verder, is netwerking. Of het nu gaat over kennisintensieve activiteiten, specifieke doelgroepen, starters of groeiers, kleine of grote bedrijven, netwerking is altijd een absolute voorwaarde voor het ondernemen en het vernieuwen. De Vlaamse Regering wil het opzetten van netwerken stimuleren waarbij kapitaal, universiteiten en technologie elkaar vinden. Op die manier wordt het regeerakkoord uitgevoerd, waarin voor een kader, voor een betere kwalitatief oriënterende vooropleiding en opleiding, en voor begeleiding van starters uit nieuwe doelgroepen (jongeren, 45-plussers, allochtonen en vrouwen) gepleit wordt. Initieel wordt voor 2005 een bedrag van 51 miljoen euro uitgetrokken voor het stimuleren van ondernemerschap. De minister merkt ter zijde op dat studies uitweisen dat men bij vrouwen een onaangeboord potentieel ondernemers kan vinden: de verhouding mannen/vrouwen is nu immers 5/1. Bovendien wijst zij erop dat de 45-plussers betere dan gemiddelde slaagkansen hebben.

Voor potentiële ondernemers is het van groot belang dat ze steun krijgen bij de eerste stap. Daarom werd de DNA (Durf-Na-Advies)-cheque gecreëerd, die de eerste financiële stimulans is bij het opstarten of het overnemen van een zaak. Daarnaast werd ook de ondernemingsplanwedstrijd in het leven geroepen, waarbij eens het ondernemingsplan een feit is, adequate trajectbegeleiding wordt gekoppeld aan financieringsopportuniteiten. De minister zegt deze maatregelen te willen evalueren. Wat de DNA-cheque betreft moet worden nagegaan in hoeverre die inspeelt op de behoefte van de kandidaten, wat de correlatie is met andere instrumenten die hetzelfde doel beogen, en of het initiatief een aanvullend complementair karakter heeft. Die evaluatie zal ook op de ondernemingsplanwedstrijd worden toegepast. Bovendien zal er naar worden gestreefd met andere spelers te gaan samenwerken om een te grote versnippering van initiatieven te verhinderen.

Qua innovatie zal worden onderzocht of het beleid inzake prestarters kan worden afgestemd op kennisintensieve domeinen waarmee Vlaanderen een internationale positie zou kunnen innemen. Daarbij zal men zich in de eerste plaats naar de bestaande beleidsinstrumenten richten.

Na deze bespreking van de pre-starters snijdt de minister het hoofdstuk van de starters aan. Zij vermeldt dat de gratis opstartcheque van de Vlaamse overheid toelaat dat een onderneming zich kosteloos kan inschrijven in het ondernemersloket. Dit initiatief van Gratis Opstart wordt geëvalueerd, zowel naar inhoud als naar procedure, waarbij tevens wordt onderzocht of het chequesysteem de meeste adequate allocatieformule is.

Eén van de cruciale elementen om te ondernemen, is de beschikbaarheid van financiële middelen. Aan de aanbodzijde van kapitaal kan worden vastgesteld dat de formele risicokapitalisten zich voornamelijk richten op bedrijven die zich in een latere groeifase bevinden, om op die manier het risico te beperken. Risicokapitaal is nochtans van cruciaal belang voor opstartende en (snel groeiende) hoogtechnologische ondernemingen, waar het risico het hoogst en de toegankelijkheid tot kapitaal het kleinst zijn. Het falen van de markt van het formeel risicokapitaal wordt, althans voor een gedeelte, opgevangen door het informeel risicokapitaal. Toch blijft de zogenaamde 'small equity gap' bestaan.

De Vlaamse regering bepleit een globaal beleidsraam voor (risico)kapitaal door de toegang ervoor met een duidelijke afbakening en afstemming van de doelstellingen, doelgroepen en beleidsdoelstellingen te vereenvoudigen.

Bij de effectieve start zal een startende ondernemer zijn onderneming in de eerste plaats proberen te financieren met eigen middelen en middelen die hij vindt bij familie en vrienden. Teneinde hieraan tegemoet te komen zal de zogenaamde 'Vriendenlening' in het leven worden geroepen. Die zal particulieren aanmoedigen op een fiscaal gunstige wijze geldmiddelen ter beschikking te stellen van beginnende ondernemers.

Een volgende stap is, zo vervolgt de minister, het beroep doen op Business-Angel financiering. Eén van de initiatieven van de ondernemingsconferentie 2003 is de vzw BAN Vlaanderen, die een fusie is van de vier bestaande Vlaamse netwerken. BAN Vlaanderen opereert tot nu toe met een resultaatgebonden overheidsondersteuning.

De eerder aangehaalde small equity gap dient ook te worden overbrugd door het oprichten van een innovatiekapitaalfonds ten bedrage van 75 miljoen euro. Dit fonds, een publiek-private samenwerking, zal investeren in startende, innovatieve bedrijven die met een beperkte financiering in een volgende ronde fondsen zullen kunnen ophalen bij de klassieke risicokapitaalfondsen of ARKimedesfondsen.

De diverse bestaande en nieuwe financieringsinstrumenten zullen op elkaar worden afgestemd. In de beleidsnota is een schema opgenomen met de verschillende instrumenten verdeeld volgens de kapitaals- of financieringsbehoeften. Ook wat betreft het beleid inzake starters zal worden nagegaan of en in welke mate het kan worden afgestemd op de kennisintensieve domeinen waarmee Vlaanderen een internationale positie zou kunnen verwerven. Het Innovatiefonds zal zich ook richten op starters. Al deze financiële overheidsinstrumenten worden gecentraliseerd binnen de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) om het overzicht te behouden.

Eenmaal de onderneming is opgestart, is het belangrijk dat het bedrijf kan doorgroeien. Gazellen worden gedefinieerd als middelgrote onderneming met een omzetgroei van 100 procent over vier op-

eenvolgende perioden. In 2002 waren in Vlaanderen 12,4 procent van het totaal aantal middelgrote ondernemingen gazellen. Vanwege de verschillen in definities is een internationale vergelijking moeilijk, maar niettemin blijken vooral het VK en de US gekenmerkt door een veel hoger aandeel gazellen. Het segment van snelgroeierende ondernemingen draagt sterk bij tot de bedrijfsdynamiek in de economie, onder meer door hun invloed op andere bedrijven met gevolg voor toe- en uittreding. Gazellen zijn bovendien veelal dragers van innovatie en vernieuwing. Zij realiseren grote omzetvolumes en creëren veel werkgelegenheid. Ze versterken het competitief vermogen van de economie.

Het zijn niet enkel bedrijfsexterne factoren zoals ondernemingsklimaat en overheidsbeleid, die het succes van een onderneming bepalen maar ook bedrijfsinterne factoren zoals de vaardigheden en capaciteiten van de mensen zowel van de werknemers als van diegenen die aan het hoofd staan van die ondernemingen. Levenslang leren en verdere professionalisering zijn daarom een noodzaak om de concurrentiepositie van de Vlaamse economie ook op lange termijn te beschermen. Volgens studies is het groeipotentieel van de Belgische en ook de Vlaamse ondernemingen onderbenut. Een combinatie van financieringsinstrumenten, subsidies en fiscale stimuli is nodig om dat groeipotentieel te valoriseren. Voor de financiering van de groei is zowel risicokapitaal als klassieke bankfinanciering essentieel.

Bankkrediet kan evenwel slechts verkregen worden als er voldoende zekerheid bestaat over de terugbetalingsmogelijkheden van de onderneming. Teneinde het risico te beperken zal de bank waarborgen vragen. Als de ondernemer zelf onvoldoende zekerheden kan bieden, zal een beroep kunnen worden gedaan op de waarborgregeling voor investeringskredieten. Die waarborgregeling zal worden vernieuwd om beter tegemoet te komen aan de behoeften van de onderneming. De Vlaamse regering zal een nieuwe benadering in het leven roepen: een administratief eenvoudige portfolio-benadering zal de huidige bureaucratische projectanalyse vervangen. Er wordt hierbij gestreefd naar een nauwe samenwerking met en een gedeeld risico tussen de privé-banken en de Vlaamse overheid.

Voor de financiering van de expansie van de onderneming wordt de ARKimedes regeling uitgewerkt. Met dat financieringsinstrument beoogt de

Vlaamse regering de toegang tot het risicokapitaal structureel te activeren en ook de particuliere investeerder warm te maken om een actieve bijdrage te leveren aan de markt van risicokapitaal.

Conform het regeerakkoord zal ook aangedrongen worden op een regionalisering van het Participatiefonds, om zo het Vlaams overheidsinstrumentarium ter financiering van de onderneming te vervolledigen en op elkaar af te stemmen. Ook het geregionaliseerde Participatiefonds zal worden ondergebracht in PMV.

Subsidies, naast innovatiesteun, hebben vooral betrekking op expansie-, ecologie-, investerings-, opleidings- en adviessteun en op fiscale ondersteuning. Gelet op de uiterst beperkte fiscale en parafiscale Vlaamse bevoegdheden blijft directe investeringssteun een betekenisvol instrument om de financiële structuur en draagkracht van de ondernemingen te ondersteunen en te verstevigen, op voorwaarde dat dergelijke steun selectief en doelmatig wordt ingezet.

Ook subsidies blijven een belangrijk instrument in de financiële ondersteuning van de Vlaamse bedrijven. Het Vlaams regeerakkoord stipuleert een keuze voor economisch efficiënte, voorspelbare en rechtstreekse stimuleringsinstrumenten.

Met betrekking tot de expansiesteun zal het callsysteem binnen een gesloten enveloppe geëvalueerd worden. Een belangrijk deel van de expansiesteun dient in ieder geval innovatiegericht te zijn. Wat de begroting 2005 betreft, wordt, in afwachting van een evaluatie van het call-systeem, de expansiesteun verminderd met 20 miljoen euro. Dat is ook terug te vinden in de budgetten voor het Hermes-fonds. Het call-systeem wordt door nagenoeg iedereen bekritiseerd. Het regeerakkoord schrijft een evaluatie voor. Ten tijde van de invoering heeft men zich gebaseerd op een systeem van een ander land, dat het systeem ondertussen zelf heeft afgevoerd. Daarom moet gezocht worden naar de meest adequate methode. De groei situeert zich vooral in het budget Wetenschap en Innovatie.

De regering heeft niet willen bezuinigen op de ecologiesteun. De regering wil de milieunormen, vooral van Europese origine, zo snel mogelijk omzetten in eigen regelgeving. Dat betekent niet dat men die strenger of lakser moet maken. Aparte maatregelen of afwijkingen van de milieunormen

vragen om aparte initiatieven. De richtlijn mag niet gebruikt worden om andere, afwijkende regels in te voeren. Dat maakt het geheel onoverzichtelijk en onbegrijpelijk. De bedrijven moeten zich aan dat wettelijke kader houden, maar bedrijven moeten gestimuleerd worden om meer te doen. Bedrijven die maatregelen willen nemen die verder gaan dan de wettelijke vereisten, hebben recht op steun. Van daar dat in 2005, binnen het vernieuwde kader, de ecologiesteun behouden blijft.

De nieuwe ecologiemaatregel, die voorziet in steun aan ondernemingen die het beter doen dan de opgelegde normen inzake ecologie, werd in oktober 2004 ingevoerd. Als gevolg van die beslissing werd in een specifieke budgetlijn voorzien voor ecologiesteun. Het besluit tot toekenning van steun aan ondernemingen voor ecologie-investeringen in Vlaanderen geeft invulling aan het ecologiehoofdstuk, opgenomen in het decreet over het economisch ondersteuningsbeleid. Een limitatieve technologieënlijst met milieu-performantiefactoren zal de grootte van de investeringssteun mee bepalen. De premie is een belangrijke hulp voor bedrijven om de Kyoto-doelstelling te halen. Er werd voor 2005 initieel 50 miljoen euro uitgetrokken. Overigens gaat ook 40 procent van de adviescheques naar milieu, vooral inzake bodemsanering.

De Vlaamse regering onderschrijft ten volle het belang van levenslang en levensbreed leren. Kennis is en blijft Vlaanderens bijzonderste grondstof. Om die kennis op peil te houden, investeert Vlaanderen in vorming en in bedrijven die werken aan de vorming van het personeel. Door middel van de opleidingscheque en de adviescheque werden vraaggestuurde instrumenten ontwikkeld, die inspelen op de concrete behoeften van KMO's. Met die laagdrempelige maatregelen wordt de geresponsabiliseerde ondernemer aangespoord door middel van een aanbod aan intermediairs en door een financiële stimulans om permanent te werken aan de human resources van zijn onderneming.

Vanuit de lopende evaluaties wordt onderzocht hoe de instrumenten op elkaar kunnen worden afgestemd, geïntegreerd en waar mogelijk nog verder vereenvoudigd, en dit in samenwerking met de minister van Werk. Een mogelijkheid zou de ontwikkeling van één elektronische ondernemerschapcheque kunnen zijn waarmee ondernemers zowel de kosten van opleiding als van advies door middel van één elektronische rugzak kunnen fi-

nancieren. Integratie van de beide cheques vermindert het aantal chequemaatregelen en de daarbij horende verwarring, reduceert de administratieve lasten bij de aanvraag en laat toe nog meer in te spelen op de specifieke behoeften van de ondernemer. Voor het onderdeel opleiding werd voor 2005 initieel 22.600.000 euro en voor het onderdeel advies 15.000.000 euro uitgetrokken.

Verder zal het chequeprincipe worden geëvalueerd op zijn fraudegevoeligheid en zal telkens worden onderzocht of er betere alternatieven bestaan, zoals bijvoorbeeld fiscale incentives. Binnen de fiscale autonomie waarover Vlaanderen beschikt zal de Vlaamse regering in haar ondernemingsbeleid optimaal gebruik maken van fiscale instrumenten. Met de gemeenten en provincies wordt een globaal fiscaal pact gesloten over onder meer een bedrijfsvriendelijke fiscaliteit. Verder zal ook het nodige risicokapitaal worden verzameld door de burger de kans te geven in te schrijven op aandelen die gedeeltelijk fiscaal aftrekbaar zijn en zullen verliezen fiscaal kunnen worden ten laste genomen voor directe investeringen in bedrijven, gestart door een ondernemer met wie men een affectieve band heeft. Een fiscale overheid die meedenkt met het bedrijfsleven en die een positieve houding aanneemt, is een absolute noodzaak om meer mensen warm te maken voor het ondernemerschap, om Vlaanderen aantrekkelijker te maken voor buitenlandse investeerders en om de delocalisatie en stopzetting van bloeiende ondernemingen te voorkomen. Er zal onderzocht worden of ook subsidies kunnen worden vervangen door fiscale incentives.

Bij het meten van de competitiviteit van een land spelen allerhande klassieke factoren een rol: beschikbaarheid van infrastructuur en het belastingniveau. Meer en meer wordt bij investeringsbeslissingen ook de kwaliteit van het overheidsbeleid een doorslaggevende factor. Een goed functionerende overheid krijgt een economische waarde.

De creatieve destructie is de laatste fase in de levenscyclus van een onderneming. Na de oprichting en de groei is de overdracht de derde cruciale fase in het bestaan van een onderneming. Overname leidt dikwijls tot een nieuwe wind die het betrokken bedrijf een nieuw elan geeft. Nieuw bloed in de onderneming resulteert veel vaker in een betere performance. Management buy-ins en buy-outs, fusies en overnames, presteren op langere termijn

beter, gemeten aan omzet-, winst- en werkgelegenheidsgroei. Om bedrijfsoverdrachten te ondersteunen, moet een juiste regelgeving voorhanden zijn en tegelijkertijd gepaste ondersteunende structuren en diensten. Een aantal bestaande maatregelen worden gericht ingezet om de overname met een maximale kans te doen slagen. Vooreerst is voortdurende sensibilisatie noodzakelijk. Eenmaal overtuigd van de mogelijkheid, moeten kandidaat-overnemers een geschikte over te nemen onderneming vinden. De afstemming van kandidaat-verkopers en kandidaat-kopers van bedrijven kan gebeuren via een online marktplaats. Tenslotte dient een gepaste mix van zowel subsidies, fiscale als parafiscale maatregelen te worden uitgewerkt. Bestaande bedrijven die worden overgenomen, hebben een grotere kans op overleven dan bedrijven die van nul worden opgestart. Dat betekent uiteraard niet dat opstarten van nieuwe bedrijven verwaarloosd mag worden. In een regio met veel bestaande familieondernemingen mag overname en overdracht niet uit het oog verloren worden.

Verder moet onderzocht worden op welke manier het financiële vangnet voor ondernemers die failliet gaan, versterkt kan worden. Vooreerst dient bekeken te worden hoe de effectiviteit van de huidige faillissementsverzekering kan worden verhoogd. Bovendien moeten die inspanningen afgestemd worden op de aanpassingen die momenteel worden onderhandeld op de Ronde Tafelconferentie van de zelfstandigen. Voorkomen is beter dan genezen, zeker in een omgeving waar de gefailleerde nog steeds gestigmatiseerd wordt. In die zin is de wet op het gerechtelijk akkoord een gemiste kans. Deze materie, die tot de exclusieve bevoegdheid behoort van de federale overheid, zal meer worden gevolgd. De rol van de Vlaamse overheid is er dan ook één van louter flankerende aard.

Het is belangrijk dat Vlaanderen als investeringsregio meer en meer wordt gepositioneerd als aantrekkelijke vestigingsplaats. Recent waren er indicaties dat de buitenlandse investeringen in Vlaanderen tot stilstand zijn gekomen. Vlaanderen moet zich profileren als competitieve investeringsregio zowel voor de binnenlandse als de buitenlandse investeerder. Een dynamisch bedrijven-terreinenbeleid is noodzakelijk, in samenwerking met de minister van Ruimtelijke Ordening. Zo zal worden gestreefd naar het voorkomen van tekorten aan bedrijventerreinen, het bevorderen van een snelle en kwaliteitsvolle ontwikkeling van nieuwe

bedrijventerreinen, inclusief het verduurzamen van verouderde bedrijventerreinen en brownfields. Tevens zal een beleid worden gevoerd dat gericht is op het verder ontwikkelen van incubatiecentra en wetenschapsparken. Verder zal een geïntegreerd en coherent beleid ontwikkeld worden inzake het aantrekken van buitenlandse investeringen. Dat laatste valt onder het hoofdstuk internationaal ondernemen.

Bij het aantrekken van buitenlandse investeerders mag Vlaanderen zich niet uitsluitend profileren als dienstenregio. Vlaanderen heeft immers een industriële basis. De beslissingscentra van de meeste grote bedrijven bevinden zich niet in Vlaanderen. De leiding van die grote bedrijven in Vlaanderen moeten binnen de groep strijden om investeringen naar de Vlaamse vestiging te lokken. Als zij niet langer gesteund worden door een regio die zich profileert als industriële regio staan ze zwak binnen de groep. Om buitenlandse investeringen aan te trekken moet Vlaanderen zich profileren als ge-diversifieerde economie. Ook in een kenniseconomie is productie welkom.

Overeenkomstig het regeerakkoord wordt het sociaal-economische streekontwikkelingsbeleid verder hervormd. Opdat deze vernieuwde overlegstructuren ook werkelijk dynamiserend kunnen werken is het vereist dat het Vlaamse niveau rekening houdt met een bottom-up beleidsvoorbereidende input. Verder zal de noodzaak onderzocht worden van een Vlaamse ondersteuning opdat de aandacht voor de economische noden en ontwikkelingen in het sociaal-economische streekontwikkelingsoverleg kan worden versterkt. Het nieuwe decretale kader bepaalt behandelbare materie. In sommige streekplatformen werkt men echter ook op tal van andere domeinen samen. De minister pleit voor bottom-up initiatieven. Samenwerking op het vlak van milieu, welzijn enzovoort moet mogelijk blijven naast het decretale kader.

Het regeerakkoord bepaalt dat tegen 2007 7000 hectare bijkomende bedrijventerreinen gerealiseerd zullen worden. Er zal worden gestreefd naar het voorkomen van tekorten aan bedrijventerreinen. Daartoe zal een monitoringmodel worden uitgewerkt op basis van het principe van de ijzeren voorraad van bouwrijpe en uit te rusten bedrijventerreinen. Het is noodzakelijk dat er een ruim-

telijk-economische databank bestaat voor heel Vlaanderen. Die moet voldoende bekend zijn bij de potentiële investeerders. Er zal een proactief beleid worden gevoerd voor bedrijventerreinen met unieke potenties of in functie van het aantrekken van welbepaalde strategische investeerders.

De realisatie moet snel en kwaliteitsvol gebeuren. Goed beheer van bedrijventerreinen moet worden gestimuleerd aan de hand van een code van goede praktijken. Met het oog op een betere toegankelijkheid van de bedrijventerreinen voor iedereen, zou op het ogenblik van de modernisering van bestaande en de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, ook aandacht moeten worden besteed aan een optimale ontsluiting door het openbaar vervoer. De minister weet uit ervaring dat bedrijventerreinen niet gemakkelijk bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. In een geïntegreerde benadering moet permanent rekening worden gehouden met de ontsluiting van bedrijventerreinen.

Voor de uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen en voor de heringebruikname van industriële sites zoals bepaald in het Hermesfonds wordt initieel een bedrag vrijgemaakt van 12,5 miljoen euro.

Aangezien het merendeel van onze economische activiteiten is gelokaliseerd buiten de bedrijventerreinen is een specifiek beleid nodig. Tevens zal gewerkt worden aan een ruimtelijk-economisch perspectief voor het platteland.

De slagkracht en de bedrijfsvriendelijkheid van lokale besturen verdienen aandacht. Hiervoor zullen acties worden uitgewerkt onder meer op basis van de resultaten van een grootschalige enquête bij bedrijven en gemeentebesturen van VOKA. Uit die enquête zijn enkele opmerkelijke resultaten naar voren gekomen. Voor het project bedrijfsvriendelijke gemeente wordt 1 miljoen euro vrijgemaakt in het Hermesfonds.

Er dient ook plaats en ruimte gemaakt te worden voor een industrieel beleid. Vlaanderen dient zich als een ge-diversifieerde economie te profileren.

Voor het economisch streek- en stedelijk beleid wordt in 2005 initieel in het Hermesfonds een bedrag van 21 miljoen euro uitgetrokken.

II. Bespreking

a. Opmerkingen van de leden

De meeste opmerkingen in de bespreking hebben betrekking op de in de beleidsnota geschetste beleidslijnen. We geven hierbij een gedeelte van de tussenkomsten die gerelateerd zijn aan de begroting 2005.

De heer Thieu Boutsen stelt dat hij reeds in de vorige legislatuur een voorstel van resolutie heeft ingediend waarin de regering werd gevraagd een accountantcel op te richten, die startende ondernemers zou bijstaan bij het opstellen van een bedrijfsplan. Zijn voorstel was startende ondernemers te ondersteunen door het subsidiëren van de opmaak van een degelijk startersplan. Hij stelt vast dat de minister nu een gelijkaardige denkpiste volgt.

De zogenaamde Durf-na-Advies-cheque beantwoordt volgens hem niet aan de verwachtingen. Uit een studie van Unizo blijkt dat minder dan een op zes van de startende ondernemingen gebruik maakt van de nieuwe cheque. Het is ook niet duidelijk of de starters achteraf worden belast op het toegekende voordeel. Duidelijkheid over de mogelijkheden en de financiële gevolgen is gewenst.

De heer Boutsen zegt het eens te zijn met de minister wanneer die stelt dat de beschikbaarheid van financiële middelen cruciaal is voor het opstarten van een onderneming. De bank kijkt niet naar de kredietbehoefte, maar enkel naar de geboden garanties of de garanties die in het bedrijf te vinden zijn. Op basis hiervan zullen ze de startende ondernemer een krediet aanbieden. De startende ondernemer begint volgens de heer Boutsen dus met liquiditeitsproblemen en moet zijn aandacht richten op het nakomen van de financiële verplichtingen, meer dan op de exploitatie van de onderneming en het bereiken van de ondernemingsdoelstellingen.

De spreker heeft bedenkingen bij het systeem van de zogenaamde vriendenlening om hieraan te verhelpen. Het is volgens hem niet de taak van vrienden en familie om een starter op gang te helpen. Daar is integendeel wel een opdracht voor de overheid weggelegd, eventueel in samenspraak met de banken. De overheid moet op een doordachte wijze de ruimte tussen de kredietvraag van de starter en het kredietaanbod van de bank opvullen. De

vriendenlening, ook al is die voor de kapitaalverstrekker fiscaal aantrekkelijk, zal volgens hem geen oplossing bieden voor de startende ondernemer.

De heer Boutsen stelt als alternatief dan ook voor dat een Vlaams startersfonds, zou worden opgericht. Dat fonds moet met overheidsmiddelen een tijdelijke risicovolle participatie nemen. Zodra de middelen van de onderneming het toelaten, wordt dit terugbetaald. Het fonds moet actief zijn op het terrein waar de reguliere banken tekortschieten. Dat is meestal het geval voor beginnende zelfstandigen die geen cijfers of goede referenties kunnen voorleggen.

De heer Boutsen zegt verder blij te zijn met de aangekondigde aanpassing van de waarborgregeling. De voorgestelde samenwerking met de privé-banken en een gedeeld risico tussen de privé-banken en de Vlaamse overheid, is goed werkbaar als maximaal beroep wordt gedaan op de expertise van de banken. De spreker rekent erop dat de uitwerking van de ARKImedesregeling in de Commissie voor Economie zal worden besproken.

De heer Boutsen rekent inzake expansiesteun verder nog op een objectieve en kritische beoordeling van het huidige callsysteem. Hij hoopt dat de wedstrijdformule zal worden verlaten en dat de overheid in de toekomst projecten zal ondersteunen die naar inhoud en economische impact waardevol zijn. Een ondernemer moet bij het opmaken van de bedrijfsplannen weten of hij kan rekenen op expansiesteun, hetgeen met het call-systeem onmogelijk is.

De heer Boutsen zegt dat als de fiscale stimuli in de richting zouden gaan van een aantasting van de autonomie van de gemeenten, een gezond concurrentiebeleid tussen gemeenten in de kiem zal worden gesmoord. Een gezonde concurrentie tussen gemeenten kan enkel de ondernemer ten goede komen, volgens de spreker.

Ten slotte heeft de heer Boutsen lovende woorden voor wat de minister 'het proces van de creatieve destructie' noemt. Het detecteren van bedrijven die in moeilijkheden dreigen te komen en hen in contact brengen met mogelijke overnemers is niet alleen de taak van de banken. Een creatieve samenwerking tussen overheid en banken kan, volgens hem, veel onheil met jobverlies voorkomen.

De heer Boutsen besluit dat het geheel aan maatregelen ervoor moet zorgen dat een maximaal percentage starters overgaat naar de doelgroep ‘groeiers’. Maar daarvoor moet vooral in die startersfase de steun adequaat zijn.

De heer Jan Laurys stelt dat het zwaartepunt van het beleid blijkbaar bij innovatie en bij ICT komt te liggen. Dat is dan ten nadele van het flankerend economisch beleid. Het budget voor het flankerend beleid daalt met 17,05 percent. Hoewel fiscale maatregelen misschien beter zijn, zou het afschaffen van subsidiemaatregelen Vlaanderen een competitief nadeel bezorgen, volgens de heer Laurys.

De heer Laurys zegt dat zijn fractie tijdens de vorige legislatuur het callsysteem van in het begin in vraag heeft gesteld. Het is absoluut nodig dat rechtszekerheid wordt gecreëerd voor de bedrijven. Met het call-systeem bestaat die rechtszekerheid niet.

De expansiesteun die via een callsysteem wordt toegekend, geeft volgens de heer Laurys niet de minste impuls aan bedrijven om te investeren. De premies die worden betaald, zijn in feite nutteloos. De tweede call loopt tot 31 december 2004. Het zou nuttig zijn om in de commissie een evaluatie van de eerste call te bespreken. De heer Laurys vraagt of er nog een derde call komt. Wat zal er in afwachting gebeuren indien die er pas gedurende de tweede helft van 2005 zal komen? Betekent dit dat bedrijven op dit ogenblik geen steun zullen krijgen? Wat gebeurt er in de overgangperiode?

Wat de opleidings- en adviescheques betreft, stelt de heer Laurys vast dat Vlaamse en Belgische bedrijven minder in opleiding investeren dan gemiddeld in Europa. De overheid neemt hier nochtans zijn verantwoordelijkheid.

Dat cheque-systeem moet inderdaad op zijn fraudegevoeligheid worden onderzocht, zoals de minister aankondigt. Blijkbaar is er, volgens de heer Laurys, een pervers effect ontstaan. Het feit dat er opleidingscheques ter beschikking zijn, heeft de kostprijs van de opleidingen doen stijgen en dat was niet de bedoeling. De cheques moesten dienen om meer mensen een opleiding te kunnen geven.

De heer Laurys stelt verder vragen naar de toekomst van Syntra.

In het kader van fiscale stimuli komt er een fiscaal pact met de gemeenten. De financiële situatie van de gemeenten is volgens de heer Laurys op dit ogenblik niet rooskleurig. Hij pleit voor een fiscaal pact dat transparant, rechtszeker en eenvormig is, zonder de gemeenten in de problemen te brengen.

Wat de faillissementen betreft, vindt de heer Laurys het opvangnet positief. In het verleden is in de Commissie Economie al gediscussieerd over het preventief bedrijfsbeleid en de regionale preventiecellen. Die bestaan op dit ogenblik alleen op papier. Er is wel een falingspredictiemodel ontwikkeld dat in het VLAO (Vlaams Agentschap Ondernemen) zou worden ondergebracht. Dat is een simulatiemodel waarbij bedrijven een auditje kunnen maken van hun bedrijf. Wordt dat model verder ontwikkeld?

In de vroegere regeling hadden ook werknemers de mogelijkheid om via een revisor een doorlichting te vragen van de financiële situatie van een bedrijf. In de nieuwe reglementering is daar niet meer in voorzien. De heer Laurys dringt erop aan dat ook werknemers een doorlichting of gegevens omtrent de financiële situatie van hun bedrijf zouden kunnen vragen.

De heer Laurys stelt nog vast dat de Vlaamse Talentenbank zo goed als verdwenen is. Omdat dat initiatief nooit goed van de grond is gekomen en omdat het niet duidelijk was, wat daarvan precies de bedoeling was, is dat echter geen kwalijke zaak.

Tenslotte merkt de heer Laurys op dat het Vlaams regeerakkoord stipuleert dat het Participatiefonds zal worden geregionaliseerd. Dat kan als een goede zaak worden beschouwd.

Verder heeft de heer Laurys nog enkele concrete vragen over enkele begrotingsposten.

Programma 51.19, basisallocatie 12.20 handelt over ‘Uitgaven voor communicatie-initiatieven met betrekking tot het economisch beleid’. Dat budget is nodig voor de uitgaven van de nieuwe communicatiecampagne van de maatregelen uit het actieplan Ondernemen en voor de promotie van de website www.ondernemen.vlaanderen.be. Over welke maatregel gaat het specifiek?

Basisallocatie 12.21 betreft ‘Overeenkomsten in het kader van de opdrachtfuncties van de GOM’s’. Tijdens de vorige legislatuur is het decreet van het VLAO goedgekeurd. Het is de bedoeling om de GOM’s uit elkaar te halen. Dat zou blijkbaar nogal moeilijk verlopen. Het is ook nog niet duidelijk hoe lang de GOM’s in 2005 nog actief zullen zijn. Dat hangt af van de datum van inwerking-treding van het VLAO-decreet. Wat betekent dit voor de kredieten? Er heerst ook ongerustheid bij de GOM’s over wanneer wat gaat gebeuren.

Basisallocatie 12.39 gaat over ‘Specifieke informaticakosten’. Daar is sprake van opleidingscheques onder Inkom. Wat betekent dit eigenlijk? De minister heeft het ook over “audit webapplicaties en kleine opdrachten”. Wat wordt daarmee bedoeld?

De middelen op basisallocatie 33.04 ‘Subsidies in het kader van de cofinanciering voor de uitvoering van de streekcharterprojecten’ zijn voorbehouden voor het sociaal-economisch streekontwikkelings-beleid. Voor 2005 kunnen de middelen worden aangewend voor de subsidiëring van projecten in het kader van sociaal-economische streekontwikkeling. Het ordonnanceringskrediet wordt verlaagd met 228.000 euro. Wat is de reden daarvoor?

Tot slot heeft de heer Laurys nog een vraag over de dotatie aan de SERV op basisallocatie 41.01. In de toelichting is sprake van een ongewijzigd beleid. Nochtans daalt het bedrag op de basisallocatie met 411.000 euro zonder een toelichting. Wat is daarvoor de verklaring?

De heer Koen Van den Heuvel zegt dat zijn fractie het toejuicht dat er in de begroting 2005 een inspanning wordt gedaan om de impliciete schuld in het beleidsdomein economie af te bouwen. Dat is een daad van behoorlijk bestuur. Maar wanneer het budget voor economie wordt vergeleken met de dotatie aan De Lijn, dan kan worden vastgesteld dat die dotatie tussen 1999 en 2004 gestegen is met 350 miljoen euro tot 660 miljoen euro. Die stijging alleen al is groter dan het volledige budget van de minister van Economie. De heer Van den Heuvel stelt zo bijvoorbeeld vast dat voor bedrijventerreinen slechts 12,5 miljoen euro vastleggingskredieten is uitgetrokken. In vergelijking met het budget van De Lijn, moet eens nagedacht worden over de prioriteiten die het Vlaamse beleid zich stelt. De heer Van den Heuvel stelt dat de stijging van de werkgelegenheidsgraad tot 70 percent een

dergelijke prioriteit is. Het is noodzakelijk binnen de eigen Vlaamse bevoegdheden het economisch draagvlak in Vlaanderen te versterken. Daarom moeten er volgens deze spreker dringend andere beleidsaccenten worden gelegd.

De heer Van den Heuvel stelt dat iedereen ervan overtuigd is dat er een tekort is aan bedrijventerreinen. Hij pleit dan ook voor nieuwe initiatieven en een verhoging van de inspanningen ter zake.

Ook *de heer Jan Peumans* vraagt wat het fiscaal pact met de gemeenten en met de provincies zal betekenen. Hij wijst erop dat slechts achttien Vlaamse gemeenten de belasting op tewerkgesteld personeel nog toepassen. Dit is een voortvloeisel van de gemeentelijke autonomie. Als de Vlaamse Regering op dat vlak maatregelen overweegt, moet ze zich consequent opstellen en onmiddellijk aantonen hoe die maatregelen zullen worden gecompenseerd.

De heer Peumans vindt de SERV een bijzonder nuttige instelling. De werkmiddelen van de SERV bedragen 5,4 miljoen euro. De SERV produceert degelijke adviezen. De spreker vraagt zich echter af wat er met die adviezen gebeurt. Gezien de werkskosten van de SERV, mag volgens hem de vraag worden gesteld naar het nut van een adviesinstantie, als die adviezen toch dode letter blijven.

De heer Peumans verwijst vervolgens naar persartikels waarin is uiteengezet dat de Vlaamse bedrijven 40 tot 50 percent meer voor hun stroom betalen dan gelijkaardige bedrijven in de buurlanden. Ten gevolge van de doorgevoerde hervormingen ontvangen de gemeenten niet langer dividenden. Aangezien de gemeenten hieraan zelf niets kunnen veranderen, is de Elia-heffing in het leven geroepen. Wanneer hierover wordt gediscussieerd, gaat het bijna altijd over de rol van de intercommunales. Over Electrabel, het bedrijf dat de elektriciteit produceert, wordt eigenlijk nooit gepraat. Nochtans kost het produceren van stroom in dit land blijkbaar zeer veel geld. In feite wordt de stroom in ons land dus te duur geproduceerd. De spreker vraagt welke houding de Vlaamse Regering aanneemt tegenover de Elia-heffing. Blijkbaar zijn er daarover uiteenlopend meningen.

De heer Peumans heeft nog een vraag over de Europese fondsen. Welke inspanningen zullen er worden gedaan om die na 2006 te verlengen?

Mevrouw Annick De Ridder pleit voor een grote aandacht voor de infrastructuur en de bereikbaarheid van bedrijventerreinen. Daarom moet dringend werk worden gemaakt van de in het regeerakkoord beloofde 7000 hectare nieuwe bedrijventerreinen.

Ook mevrouw De Ridder pleit voor een vermindering of zelfs afschaffing van gemeentelijke belastingen op economische bedrijvigheid.

Mevrouw De Ridder vindt het eveneens positief dat het systeem van de cheques zal worden geëvalueerd. Het is belangrijk dat die cheques worden gecontroleerd op hun doelmatigheid, zodat zij bijvoorbeeld niet leiden tot een verhoging van de opleidingskosten.

b. Antwoord van de minister

Over het globale budget dat beschikbaar is voor economie verklaart de minister dat de Vlaamse Regering een college is, dat het beleid gezamenlijk uitvoert in het kader van het regeerakkoord. Elke minister heeft specifieke bevoegdheden die uiteraard raakvlakken met elkaar hebben. De minister benadrukt dat bijvoorbeeld het beleid inzake bedrijventerreinen bevoegdheidsoverschrijdend is. Elk op hun terrein, zijn er drie ministers voor bevoegd. Dat kan worden teruggevonden in de budgetten. De minister van economie spendeert 9 miljoen euro aan de bedrijventerreinen en 12,5 miljoen euro aan de vastleggingskredieten. Minister Van Mechelen heeft een budget voor de brownfields, en minister Peeters spendeert via OVAM 12 miljoen euro. Waarschijnlijk kan men in de dotatie van De Lijn nog middelen vinden voor de ontsluiting van terreinen. De opmerking van de heer Van den Heuvel over het voor economie beschikbare budget moet dan ook worden genuanceerd.

De Vlaamse Regering heeft bijvoorbeeld ook voor een horizontale aanpak gekozen voor de economische ontwikkeling van de luchthavenregio. Daarbij zijn zeven ministers betrokken. Mobiliteit speelt een rol, Openbaar Vervoer en Ruimtelijke Ordening eveneens.

De minister zegt het niet eens te zijn met de stelling van de heer Boutsen dat het niet aan vrienden of verwanten is om kapitaal ter beschikking te stellen aan (startende) ondernemers, en dat alleen de overheid dat moet doen. De overheid, de privé-sec-

tor en vrienden en verwanten hebben complementaire rollen te spelen.

Over de regionalisering van het Participatiefonds zegt de minister dat in de vorige legislatuur de ministers Gabriels en Kubla daar al een gemeenschappelijk memorandum over hebben gemaakt. Volgens de minister is dat een materie die niet op het Overlegcomité, maar op het Forum moet ter sprake komen.

De minister bevestigt dat er een evaluatie en aanpassing van het systeem van expansiesteun komt. Dat gebeurt op algemeen verzoek, want er is vanuit verschillende hoeken kritiek op het systeem, met name omtrent zijn voorspelbaarheid en meeneembaarheid wanneer het dossier wordt aangeboden aan de bank. Door de wedstrijdformule weet de onderneming immers niet of ze in de prijzen zal vallen of niet.

Er komen volgend jaar nog vier calls van elk 11,5 miljoen euro. Het systeem wordt dus voorlopig voortgezet, om een zekere continuïteit in het beleid te garanderen. Er is volgens de minister nog een jaar nodig om het systeem te evalueren en een ander systeem te organiseren.

De minister zegt in dit verband dat continuïteit niet tegengesteld is aan evaluatie en verandering. De ondernemers zijn voorstander van een zekere mate van continuïteit. Dat moet echter niet leiden tot immobilisme. De bestaande maatregelen moeten worden geëvalueerd en zonodig aangepast. Lopende maatregelen en programma's kunnen echter niet worden stopgezet.

De minister verdedigt de acties die worden ondernomen in verband met de imagoverbetering van ondernemingen en ondernemers. De ervaring heeft uitgewezen dat bijvoorbeeld fictieseries over verpleging, vroedvrouwen, dierenartsen, 'flikken', enzovoort, een weerslag hebben op de aantrekkelijkheid van die beroepsgroepen. De VRT begint in het voorjaar met de uitzending van de fictieserie 'De kinderen van de wind' over ondernemen. Dat is een van de zaken waartoe de Vlaamse overheid bijdraagt. Andere zenders doen dat met andere initiatieven. Het hoeft geen propagandaserie te zijn, met alleen maar rozengeur en maneschijn, maar het mag aandacht vragen voor de reële noden en moeilijkheden van ondernemers op het terrein.

De minister zegt sterk te geloven in de doelgroepen die tot ondernemen moeten worden aangezet. Er zit een verborgen potentieel bij vrouwen en bij mensen boven de 45 jaar. De Vlaamse overheid ondersteunt in dat kader bijvoorbeeld de NFTE, de National Foundation for Teaching Entrepreneurship. Die geeft cursussen over hoe een bedrijf op te starten, hoe aan bedrijfsbeheer te doen, hoe een businessplan te maken. Dat doen ze met niet vanzelfsprekende doelgroepen : laaggeschoolden, allochtonen, mensen die de school vroegtijdig zonder diploma hebben verlaten.

De minister beaamt dat een faillissement in zeer veel gevallen te maken heeft met onderkapitalisatie. Dat is ook de reden waarom in het beleid de nadruk zal worden gelegd op de noodzaak om financiering te vinden via het eigen vermogen. De ARKimesregeling werd op 3 december 2004 door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd. In de begroting 2005 is ook in een Innovatiefonds voorzien. Het bedrag daarvoor is 75 miljoen euro. De PMV is hiervoor verantwoordelijk. Het fonds zal zowel tijdens de start als daarna participaties nemen. Daarnaast is ook de 'vriendenregeling' een heel belangrijk instrument.

Op het vlak van lastenverlaging voor bedrijven, maakt Vlaanderen vooral gebruik van subsidiëring. De minister verklaart dat daarvoor 7,7 miljoen euro werd besteed. In de meeste gevallen ging het om cheques of groeppremies.

De minister wil inderdaad de verlening van cheques laten onderzoeken op fraudegevoeligheid. De ervaring heeft uitgewezen dat dat geen overbodige luxe is. Er zijn indicaties dat ook de kost van de opleiding zelf is verhoogd. Dat is geen goede evolutie. Het doel was het opleidingsniveau te verhogen, niet om de verstrekken van de opleidingen te subsidiëren.

De minister verklaart verder dat over de fiscale behandeling van de cheques een vraag werd gesteld door mevrouw Pieters in het federaal parlement op 10 november 2003. De vraag had specifiek betrekking op opleidingscheques, maar mutatis mutandis geldt ze voor alle cheques. De fiscale overheid – dat is de federale – zou dit bekijken, en ze is daar nog mee bezig. Voorlopig kan er dus nog geen uitsluitel worden gegeven over de fiscale behandeling van de cheques.

De minister legt verder uit dat de bevoegdheden van het vroegere VIZO zijn opgesplitst. Syntra, dat opleidingen organiseert, behoort tot de bevoegdheid van minister Vandenbroucke. Het Vlaams Agentschap Ondernemen van zijn kant, houdt zich bezig met bedrijfsadvies en valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van economie.

Op de vraag over de energiekosten van de bedrijven, antwoordt de minister dat Vlaanderen de hand in eigen boezem moet steken. Er is een onderscheid tussen de energiekost en de taksen. Bij ongewijzigd beleid zullen de regionale taksen veel zwaarder doorwegen dan de federale.

De minister geeft vervolgens toelichting bij basisallocatie 12.20 van het programma 51.10. Dat handelt over het communicatiebudget. 200.000 euro gaat terug naar de enveloppe van de ondernemingsconferentie. Het saldo is 533.000 euro. Dat wordt besteed aan het lanceren van een vernieuwde website, namelijk www.ondernemen.vlaanderen.be. Er zijn zes maatregelen gelanceerd via het internet. Die zitten allemaal onder één elektronische toegangspoort. Het komt erop neer dat men van de klant één maal een paswoord en inlognaam vraagt. Naargelang het profiel van de klant krijgt hij dan al dan niet toegang tot bepaalde maatregelen. Het is dus een slimme screening van de klanten.

De maatregel van de opleidingscheques is niet in de toegangspoort opgenomen. Die zijn namelijk in 2001 gelanceerd, terwijl het concept van de toegangspoort dateert van 2002. Hieraan zal ook verholpen worden. Er wordt ook aan gedacht om de toegangspoort door te trekken naar de portaalsite, zodat bedrijven via dezelfde poort toegang hebben tot alle informatie die voor hen nuttig is. Beide maatregelen worden gedekt door de basisallocatie op de specifieke informaticakosten.

Over de werking van de GOM's zegt de minister dat er een krediet is ingeschreven bij ongewijzigd beleid, in afwachting van de implementatie van het VLAO-decreet. De ordonnanceringskredieten inzake de streekcharters dienen voor de lopende verbintenissen van de voorgaande jaren. Streekcharters krijgen gesplitste kredieten, die lopen over meer dan één jaar. Dat zijn langdurig lopende projecten. Het bedrag dat openstaat aan te betalen verbintenissen kan fluctueren in de tijd.

Over de begroting voor de SERV zegt de minister dat er een besparing is doorgevoerd, maar dat er moet worden rekening gehouden met het feit dat de SERV in het verleden eenmalig geld heeft gekregen voor de huisvesting, in het nieuwe gebouw aan de Wetstraat.

Over de Europese fondsen zegt de minister dat ze nog een bedenking heeft in verband met het EFRO. Al tijdens de vorige zittingsperiode zijn onderhandelingen gestart met de Europese Commissie om ook na 2006 nog geld te krijgen uit dat structuurfonds. Ook voor de periode 2007-2013 heeft Vlaanderen de toezegging dat er geld zal komen. Waarschijnlijk zal de benadering echter anders zijn. Politiek moet die knoop nog worden doorgehakt. Tot nu toe was de aanpak vooral territoriaal, hoewel er ook thematische accenten zijn. Er wordt gewerkt met zones. Maar in de toekomst wil men veeleer thematisch werken, bijvoorbeeld volgens het thema van de innovatie, dat van ondernemerschap, dat van de versterking van de economische stadskernen.

In verband met het preventieve bedrijfsbeleid verklaart de minister dat het betreffende budget op nul is gezet in de begroting. Na evaluatie bleek dat dit geen toegevoegde waarde had. Er bestaan wel goed functionerende depistagediensten in het kader van de rechtbanken van koophandel. In Den dermonde lopen daarrond proefprojecten. Als iets niet goed werkt, moet het niet in stand worden gehouden.. De minister stelt dat het geld beter kan worden geïnvesteerd in goed werkende initiatieven. Over het eventueel integreren van het zogenaamde falingspredictiemodel in het Vlaams Agenschap Ondernemen, zegt de minister dat het agentschap eerst moet worden opgestart, voordat dergelijke initiatieven kunnen worden geïmplementeerd.

DEEL II : Bevoegdheden van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming

De bevoegdheden van de heer van de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

Decreetsbepalingen : Artikels 14 (pr. 52.10, 52.20, 52.40), 25, 56 , 136

Begrotingstabel - afdeling I : . Programma's 52.1, 52.2, 52.4 (behalve ba. 41.07, 41.09)

Begrotingstabel - afdeling V : Herplaatsingsfonds

I. Toelichting door de minister

De minister verklaart inspanningen te doen in het kader van de sluitende aanpak van de VDAB inzake begeleiding van werkzoekenden. Daarbij worden kansengroepen betrokken, mensen die het moeilijk hebben en waarvoor intensievere inspanningen moeten worden gedaan. Die inspanningen worden zowel via de VDAB als via de administratie in 2005 geïntensifieerd. Naast het doortrekken van de reguliere budgetten voor evenredige arbeidsparticipatie, worden bijkomende middelen ingezet ingevolge het werkgelegenheidsakkoord 2003. Het gaat om 8,28 miljoen euro voor de VDAB voor screening van arbeidsgehandicapten, voor jobcoaches, met name mensen die op de werkvloer aan begeleiding doen, en voor modules taalverwerving in de inwerkingtrajecten. Het diversiteitsbeleid van de administratie vraagt opnieuw 1,5 miljoen euro vanuit het werkgelegenheidsakkoord, voor diversiteitactieplannen binnen bedrijven.

Bij de sluitende aanpak is de belangrijkste taak weggelegd voor de VDAB. De door haar erkende opleidingsverstrekkers en opvangbedrijven vormen daarbij onmisbare partners. De sluitende aanpak wordt in 2005 op kruissnelheid gebracht door de extra input van 33 miljoen euro die wordt toegewezen ingevolge de Ondernemingsconferentie. Daarvan wordt 22 miljoen euro vers geld geput uit de provisie Ondernemingsconferentie en wordt er 11 miljoen euro aan toe gevoegd van onbenutte saldi in de VDAB-begroting.

Het systeem van opleidingscheques via de VDAB, dat is opgestart in 2004, wordt in 2005 voluit verder ontplooid. De inzet van financiële middelen zal volgen. Zo voorziet de provisie werkgelegenheidsakkoord in 10,66 miljoen euro voor de opleidingscheques. Vanuit de provisie Ondernemingsconferentie wordt 2 miljoen euro overgedragen voor uitbreiding en verbreding van het stelsel. Ook uit de provisie Ondernemingsconferentie kan 3 miljoen euro worden geput die de VDAB zal aanwenden voor het toekennen van premies voor het volgen van opleidingen in knelpuntberoepen.

Nog in het kader van het werkgelegenheidsakkoord 2003 wordt in 2005 opnieuw 1,93 miljoen euro uitgetrokken voor uitbreiding van de Buitenschoolse Kinderopvang, 0,75 miljoen euro voor sectorconvenants en 0,35 miljoen euro voor harmonisatie van het statuut van gesco's tewerkgesteld in de Buitenschoolse Kinderopvang.

Het erkennen van verworven competenties past in de doelstelling en krijgt gestalte onder meer door de erkenning van loopbaandienstverleningscentra. Daarover is een besluit genomen in de eerste reguliere werkvergadering van de Vlaamse Regering op 27 augustus 2004. De subsidiëring van het beleid van elders verworven competenties gebeurt deels met ESF-geld, deels met Vlaamse middelen. De zogenaamde hefboommiddelen werden weliswaar verminderd, maar blijven substantieel, namelijk 9 miljoen euro uit de Vlaamse begroting. Die worden nu deels geheroënt naar nieuwe behoeften.

Inzake de mobiliteit op de arbeidsmarkt zegt de minister dat het de bedoeling is het Herplaatsingsfonds, een beperkt instrument om werknemers die het slachtoffer van een faillissement of van een herstructurering zijn geworden bij outplacement financieel te ondersteunen, wat meer armslag geven en op termijn tot een mobiliteitsfonds om te vormen. In het regeerakkoord wordt overigens gewag gemaakt van de idee om mensen die ten gevolge van een herstructurering met ontslag worden bedreigd en een andere job aanvaarden, financieel te ondersteunen. Vaak verliezen die mensen op hun nieuwe arbeidsplaats immers hun bij de vorige werkgever opgebouwde anciënniteit. Voor velen betekent dat een aanzienlijk salarisverlies. Het regeerakkoord wil dergelijke overstap financieel ondersteunen via een belastingskorting op het nieuwe loon. Dat wordt een fiscaal rugzakje genoemd. De minister wil dat vrij snel op de agenda plaatsen. Misschien kan de tegemoetkoming in een overgangperiode geschieden in de vorm van een premie, want een belastingskorting vraagt veel werk en tijd.

Voor de initiatieven die vervat zitten in een nieuw Vlaams werkgelegenheidsakkoord wordt in de begroting 2005 een nieuw provisioneel krediet ingeschreven op het programma 24.60 voor een bedrag van 24 miljoen euro. Voorlopig valt er niet zoveel te melden over het Vlaams werkgelegenheidsakkoord. De sociale partners hebben nog informele contacten met elkaar, omdat de Vlaamse Regering heeft gevraagd om tegen 25 november 2004 duide-

lijkheid te scheppen over de mogelijkheden die ze zien om bilateraal een schema van akkoord te ontwerpen. De Vlaamse Regering zou dit graag hebben en heeft daar tijd voor gegeven. Lukt dat niet op bilateraal vlak tussen de partners, dan zal de Vlaamse Regering op 2 december zelf haar eigen schema voorleggen met voorstellen inzake werkgelegenheid waarmee de Regering een nuttige aanwending wil zoeken voor die 24 miljoen euro. De minister verklaart dat hij hierover nog niet meer kan zeggen, omdat de Vlaamse Regering nog niet tot een volledige besluitvorming is gekomen. In de eerste plaats moeten nu de sociale partners hun rol spelen. De minister verwacht wel dat de besteding van deze 24 miljoen euro ongetwijfeld te maken zal hebben met de grote thema's uit de beleidsnota. Zo moet er heel wat gebeuren inzake het creëren van bruggen naar de arbeidsmarkt vanuit een situatie van langdurige werkloosheid. Op dat vlak zijn er ook wel wat financiële behoeftes, bijvoorbeeld inzake werkervaringsprojecten.

Op de vergadering van 2 december verklaart de minister nog het volgende over het nieuwe Vlaamse werkgelegenheidsakkoord: op 2 december formuleerde Vesoc een intentieverklaring over het nieuw Vlaams akkoord, wat hopelijk rond 23 december 2004 uitmondt in een akkoord waarin de klemtoon zal liggen op de problematiek van alternerend leren en werken. De sociale partners gaan mee in de ambitie om maatregelen uit te werken voor kwetsbare jongeren. Van deze jongeren mag wel een voltijds engagement gevraagd worden maar er moet dan ook voldoende in aanbidding (werk- of stageplaatsen) gegarandeerd worden.

De minister verklaart nogmaals dat moeten worden afgewacht of de sociale partners erin slagen zelf een schema voor de besteding van de middelen op te stellen en dat aan de regering voor te leggen. Als dat schema er niet komt, is de regering niet van plan om op een autoritaire wijze plots allerlei zaken op te leggen. De regering zal dan zelf een schema en voorstellen formuleren en die voorleggen tijdens het normale Vesoc-overleg. De Vlaamse Regering kiest hoe dan ook voor een overlegformule.

Wat het VIZO betreft, is er sprake van een overgangssituatie. In het kader van het beter bestuurlijk beleid wordt het VIZO opgesplitst in twee agentschappen. Er komt een Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming, Syntra Vlaanderen genaamd. De initiële afspraak was dat dit een

EVA zou worden, met als taakstelling de vorming en opleiding van zelfstandigen en KMO's. Het Vlaams Agentschap Ondernemen wordt een IVA met rechtspersoonlijkheid, die, samen met de adviesdiensten van de GOM's, het bedrijfsadvies, de vormgeving, het accountantsmanagement en het preventief bedrijfsbeleid tot taak heeft. Het VIZO bereidt zich nu voor op deze tweedeling, niet enkel juridisch, maar ook inzake personeelsbeleid, financiën en begroting, ICT, logistiek en communicatie.

Daaraan worden aanzienlijke financiële middelen besteed. De dotatie 2005 van het VIZO bedraagt 55.361.000 euro. Dat is eigenlijk een indexering van de dotatie 2004, waarbij rekening werd gehouden met de besparingsmaatregelen op de apparaatskosten beslist door de Vlaamse Regering. Het leeuwendeel van dat bedrag gaat naar de subsidiëring van de vormingscentra, die sinds de fusie in 2002 als benaming Syntra hebben. Hun subsidiëring omvat enerzijds een werkingsbudget, anderzijds een investeringsbudget. Dat werkingsbudget wordt berekend op basis van de activiteiten van het voorbije cursusjaar 2003-2004 en geeft aanleiding tot de bepaling van het aantal cursistenuren.

De financiering is een outputfinanciering, waarbij voor de leertijd en de gecertificeerde opleiding de cursisten die deelnemen aan het examen worden gefinancierd, aan een door de Vlaamse Regering goedgekeurd coëfficiënt, afhankelijk van leertijd, bedrijfsbeheer en beroepskennis. In geval van niet-gecertificeerde opleiding, ter vervolmaking, is het betalen van inschrijvingsgeld het criterium om te worden gefinancierd. De leertijd is iets paradoxaals. Het is een bijzonder succesvol instrument als men kijkt naar de uitstroom naar zelfstandig werk, maar het aantal mensen die dit volgen daalt wel systematisch. Misschien is er sprake van concurrentie met het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Dat moet worden bekeken. Het heeft wellicht ook te maken met grotere maatschappelijke fenomenen inzake de aantrekkingskracht van zelfstandige arbeid.

In tegenstelling tot de leertijd gaan de gecertificeerde opleidingen in stijgende lijn, weliswaar met een dalende trend voor het onderdeel bedrijfsbeheer. De niet-gecertificeerde opleidingen nemen nog verder toe. Dat bewijst dat Syntra Vlaanderen een belangrijke partner is inzake levenslang leren. De reguliere werkingssubsidie bedraagt ongeveer 32 miljoen euro. Op die basis word ook de investeringssubsidie berekend.

Naast het feit dat de outputprestaties als uitgangspunt worden genomen, wordt ook driejaarlijks de doelmatigheid van de centra gemeten. Daartoe is een weliswaar beperkt bonusbudget van maximaal 520.000 euro op jaarbasis beschikbaar. De begroting 2005 gaat hier principieel uit van een constant beleid. Syntra Vlaanderen wil echter toch wel in het kader van dit constant beleid de doelstellingen van het strategisch plan maximaal realiseren, dus draaischijf zijn voor meer en beter ondernemerschap. Er zou een belangrijk groeipotentieel zijn in de driehoek Antwerpen-Brussel-Gent, dat verder kan worden uitgewerkt.

Een van de verzuchtingen die mensen in de sector hebben met betrekking tot de leertijd is het statuut van de leersecretaris, dat niet bijzonder goed zou zijn. Daarvoor is in de begroting een klein beetje geld opzij gezet, namelijk 60.000 euro, om de meerkost van dit statuut te financieren. Het is een heel kleine stap.

II. Bespreking

A. Opmerkingen van de leden

Mevrouw Miet Smet stelt dat het steeds bijzonder moeilijk is om de juiste cijfers over het gebruik van Europese subsidies te bekomen. Op Europees niveau zijn er grote subsidiebudgetten en -kanalen. De spreker vraagt zich af of de Vlaamse bedrijven hier voldoende gebruik van maken. Zij vraagt of de minister over specifieke gegevens beschikt inzake het gebruik van Europese subsidies in Vlaanderen, in Wallonië en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en inzake de begeleiding van de Vlaamse overheid om bedrijven hierbij te helpen en te stimuleren.

Mevrouw Miet Smet merkt op dat de begrotingspost voor dienstencheques is gestegen. Zij beschouwt die als een goed systeem.

Hierbij aansluitend zegt *mevrouw Annick De Ridder* dat de invoering van de dienstencheques zorgt voor een ontwikkeling van de buurt- en nabijheidsdiensten. Een probleem daarbij zijn de PWA's. De PWA's bieden immers het comfort van een bijverdienste bovenop het werklozenstatuut. Dat is niet stimulerend voor de werkzoekende om intensief op zoek te gaan naar een volwaardige job. Haar

fractie meent dan ook dat de PWA's beter kunnen worden geïntegreerd in het systeem van de dienstencheques. Wat is het standpunt van de minister daarover?

Mevrouw De Ridder vraagt naar de tastbare resultaten van het werkgelegenheidsakkoord 2003-2004. Hoeveel opleidingscheques zijn uitgeschreven? Hoeveel van de 2000 geregistreerde begeleidingstrajecten zijn effectief uitgevoerd? Hoeveel begeleidingen hebben de jobcoaches voor hun rekening genomen? Ze vraagt om meer cijfergegevens.

Wat het diversiteitsbeleid betreft, staat ze achter het streven naar een evenredige participatie op de arbeidsmarkt. Bepaalde groepen, zoals laaggeschoolden, allochtonen en jongeren, participeren nog niet voldoende. Ze vraagt een volledig overzicht van de 32 goedgekeurde diversiteitsprojecten.

Mevrouw De Ridder zegt dat haar fractie volledig achter de activering van werkzoekenden staat. Hoewel een aantal knelpuntberoepen niet kunnen worden ingevuld, ligt de participatie van bepaalde groepen te laag. Dat de VDAB bijkomende middelen krijgt om zich op deze specifieke groepen te richten, vindt ze dan ook een positief gegeven. De vraag is natuurlijk hoe de VDAB die bijkomende middelen zal aanwenden. Misschien blijft de VDAB zich concentreren op de inschakeling van hooggeschoolden en op opleidingen voor mensen die deze in eerste instantie eigenlijk niet nodig hebben.

De trajectbegeleiding wordt nu sluitend. Elke werkzoekende krijgt voor de zesde maand werkloosheid een aanbod. Komen de 50-plussers daarop termijn ook voor in aanmerking? Zij vormen een groot deel van de doelgroep. Zij mogen niet aan hun lot worden overgelaten. Over die oudere werkzoekenden zegt mevrouw De Ridder dat de minister de mogelijkheden via uitzendarbeid wil benutten en dat hij het idee van de ervaringspools wil implementeren. Probleem hierbij is dat dit gelinkt is aan federale wetgeving. Heeft de minister al initiatieven genomen om daarover te overleggen met de federale ministers?

De privé-intermediarissen spelen volgens mevrouw De Ridder op dat vlak een belangrijke rol. Inzake de begeleiding van de reeds vermelde specifieke doelgroepen boeken zij namelijk wel successen. Er

wordt nu gesproken van samenwerking waarbij de begeleiding wordt overgelaten aan de privé-sector. Is daar al een timing voor bepaald? Is daarover overleg gepleegd met de sector, onder meer met Federgom?

Naast de stimulerende benadering van werkzoekenden is er ook de curatieve benadering. Het doorspelen van gegevens aan de RVA en eventuele sancties zijn federale materie. Een groot deel van de jongste werklozen ging niet in op de uitnodiging tot trajectbegeleiding. Als die evolutie zich doorzet, moeten in het worst-case-scenario een kwart tot een derde van de werkzoekenden al een sanctie krijgen. Mevrouw De Ridder vraagt of die groep niet extra moet worden gestimuleerd.

Mevrouw De Ridder stelt ten slotte nog vast dat Wallonië ten achter blijft inzake een sluitende aanpak van werkzoekenden. Ze vraagt dat dit zou worden ter sprake gebracht op het Overlegcomité. Men moet federaal tot een gelijke aanwending van de middelen komen?

Wat het probleem van de Brusselse werkzoekenden betreft, zou er volgens mevrouw De Ridder geen verbinding bestaan tussen de VDAB en de BGDA. Er zijn wel een aantal initiatieven die de doorstroming van informatie moeten bevorderen. Zij vraagt waarom die koppeling voor de doorstroming van informatie niet effectief wordt doorgevoerd. Volgens de spreker blinkt de BGDA niet uit voor wat zijn werking betreft. Wordt er terzake overleg georganiseerd met de bevoegde Brusselse ministers om hen daarop te wijzen?

Mevrouw De Ridder vraagt naar de evaluatie van de initiatieven die zijn genomen om de werkloosheidsvallen weg te werken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het snorfietproject en het gratis busvervoer. Die initiatieven moeten worden geëvalueerd om na te gaan of het voor de toekomst opportuun is om daarmee verder te gaan.

Alhoewel de minister in zijn beleidsnota pleit voor een verdere uitbouw van de kinderopvang, moet mevrouw De Ridder toch vaststellen dat het experiment van de kinderopvang bij particulieren via de dienstencheques gesneuveld is in de begroting. Zijn er afspraken over het tijdstip waarop het systeem operationeel zal zijn? Zal dat gebeuren volgens dezelfde modaliteiten als aanvankelijk werd afgesproken?

Mevrouw De Ridder vraagt nog duidelijkheid over de budgettaire ruimte voor het fiscale rugzakje voor oudere werknemers die geconfronteerd worden met een herstructurering. Het succes van die maatregel hangt in grote mate af van de medewerking van de federale overheid.

Bij herstructurering ziet de minister het systeem van een premie als overgangsmaatregel voor de periode 2005-2006. Welk budget wordt daarvoor uitgetrokken?

Ten slotte merkt mevrouw De Ridder nog op dat het merendeel van de werknemers ook loopbaanonderbreking nemen zonder de Vlaamse aanmoedigingspremie. Het is dan ook hoog tijd dat de efficiëntie van dat stelsel wordt geëvalueerd en verhoogd.

Mevrouw Caroline Gennez vraagt naar de stand van zaken van het Vlaams werkgelegenheidsakkoord. Zijn er al formeel of informeel gesprekken gevoerd met de sociale partners? Op korte termijn moeten maatregelen ter versterking van het arbeidsmarktbeleid worden geïmplementeerd, eventueel los van een Vlaams werkgelegenheidsakkoord. Wat is het standpunt van de minister daarover?

Mevrouw Gennez zegt dat het een goede zaak is dat de VDAB een dynamische organisatie is geworden. De samenwerking met andere instellingen om jongeren toegang te verschaffen tot de arbeidsmarkt is van groot belang. Uit een studie van het HIVA is echter gebleken dat een en ander niet naar wens verloopt. De kritiek luidt dat de VDAB zich te veel bezig houdt met hoogopgeleiden die toch al gemakkelijker ingang vinden op de arbeidsmarkt, en de 'moeilijke' werklozen worden enigszins uit het oog verloren. Hoe zal de VDAB-expertise inzake moeilijk inschakelbare werklozen worden gemaximaliseerd?

De heer Jan Laurys zegt dat de reeds door andere leden vermelde studie van het HIVA hem niet verast omdat hij de reactie van het werkveld al kende. Ook tegenover de curatieve aanpak staat het werkveld, zowel dan bij de VDAB als bij anderen die bij opleiding betrokken zijn, erg wantrouwig. Bij ouderen en laaggeschoolden is die curatieve aanpak niet erg succesvol.

Outplacement bij herstructureringen is volgens de heer Laurys uiteraard positief, zeker het in het

voorzicht gestelde Mobiliteitsfonds waar zich het zogenaamd 'fiscaal rugzakje' situeert. Er is echter maar 24 miljoen euro uitgetrokken in het werkgelegenheidsakkoord. De heer Laurys vermoedt dat dat volledig aan die fiscale rugzak zal opgaan en dat er weinig middelen zullen overblijven voor andere zaken.

De heer Laurys is van oordeel dat het herfocussen van de aanmoedigingspremie belangrijk zal worden. Uit de conclusies van de studie van IDEA Consult zou blijken dat maar één op vier mensen de beslissing neemt om deeltijds te gaan werken naar aanleiding van die aanmoedigingspremie. Moet dan niet worden nagegaan of er geen meer nuttige aanwending kan zijn dan een supplementaire premie te betalen op tijdskrediet. De heer Laurys vermoedt dat daarover op het werkveld heel wat discussie zal zijn.

De heer Laurys heeft nog een bedenking over de inschakelingsbonus. Het is positief dat de gewestelijke instanties die zich bezighouden met het toeleiden van werkzoekenden, een positieve beloning kan worden gegeven. Er is op dit ogenblik echter al een discussie gaande of dit de sociale zekerheid niet nog meer zal bezwaren en dat er een spanning zal komen tussen enerzijds de financiering van de sociale zekerheid en de mogelijke ontsporing ervan, en anderzijds de stimulans voor de regionale gewestelijke instellingen om zich in te spannen om de werkzoekenden meer aan het werk te krijgen.

Verder is er de Vlaamse CAO en de aanpassing om die algemeen bindend te kunnen verklaren. Er was een juridische uitspraak van het Arbitragehof over. De heer Laurys vraagt wat de minister met die uitspraak zal doen.

Wat de lokale werkwinkels aangaat vreest de heer Laurys dat de regeling in het decreet niet volstaat om alle problemen op te lossen. In de praktijk zijn er nog problemen met de toepassing en de taakverdeling. Wat zal de verhouding zijn van de task force met het beheerscomité? Is het de bedoeling het beheer van de lokale werkwinkels weg te halen bij het beheerscomité van de VDAB, of zal de task force aanvullend werken?

De heer Eric Van Rompuy zegt verwondert te zijn over het beperkte bedrag waarover de sociale partners kunnen onderhandelen. Tijdens de Vesoc-onderhandelingen die hij zelf destijds heeft meege-

maakt, ging het steeds over bedragen van ongeveer 8 miljard frank, te spreiden over een periode van twee jaar. Nu gaat het slechts over 24 miljoen euro. Hij vraagt zich af wat de werkgevers en de vakbonden met dat kleine bedrag zullen doen. De werkgevers zullen uiteraard vooral de nadruk leggen op economische aspecten, zoals de vrijstelling van de onroerende voorheffing of het risicokapitaal. De vakbonden zullen de nadruk vooral op het sociale onderdeel leggen.

Aangezien ze slechts over 24 miljoen euro kunnen beschikken, zullen de sociale partners, volgens de heer Van Rompuy slechts voor één enkele maatregel kunnen kiezen. Het moet dan gaan om een maatregel die buiten het reguliere beleid valt. Op die manier kan dan misschien een probleem worden aangepakt dat binnen het traditionele beleid geen oplossingen krijgt of waarvoor elders te weinig middelen zijn uitgetrokken. Het gevaar bestaat evenwel dat de sociale partners weer een hele waslijst aan wenselijke maatregelen naar voren zullen schuiven. Indien de gesprekken tot een hele reeks kleinere maatregelen leiden, zullen die allicht niet efficiënt of zelfs helemaal niet worden uitgevoerd. Heeft de Vlaamse Regering de sociale partners al gevraagd om zich op een specifiek onderwerp te fixeren?

De heer Koen Van den Heuvel merkt op dat het Herplaatsingsfonds wordt uitgebreid naar een Mobiliteitsfonds. In welke mate is dat in de begroting vertaald? Het lijkt de spreker dat daar misschien onvoldoende geld voor is uitgetrokken. De dotatie van het Herplaatsingsfonds is wat verhoogd ten opzichte van vorig jaar. Is het bedrag voldoende hoog? Recent is nog gebleken dat de negatieve trend in het aantal faillissementen nog niet is omgebogen.

Uit de nieuwe werkloosheidscijfers blijkt dat er een stijging is met 12 procent. De heer Van den Heuvel is evenwel van oordeel dat die cijfers moeten worden gerelativeerd. Zo is er sprake van een extra instroom van mensen uit het PWA-stelsel en oudere werklozen. Kan de minister die cijfers verduidelijken?

Ook de heer Van den Heuvel heeft opmerkingen over de samenwerking en de uitwisseling tussen de BGDA en de VDAB. Brussel kampt met een zeer hoge werkloosheid. Het gaat over meer dan 20 procent. Dat is deels te wijten aan het taalprobleem. Daarom vraagt hij of de VDAB hier voldoende op

inspeelt met taalcursussen. Dat aanbod van opleidingsmogelijkheden en cursussen, en specifiek wat de Brusselse Rand betreft, van taalcursussen, zal zeker een aandachtspunt zijn in de toekomst, als men de sluitende aanpak geloofwaardig wil maken.

De heer Van den Heuvel kaart de problematiek van de IBO's aan. Er is een voorstel binnen de VDAB om de begeleidings- en peterschapspremies te herzien. De IBO-formule is erg succesvol. Dit stelsel voor de integratie van vooral laaggeschoolden op de arbeidsmarkt heeft echter zeker zijn verdienste en efficiëntie bewezen. Het zou jammer zijn mocht die formule een minder hoge vlucht nemen door het inperken van de premies voor de werkgevers.

De heer Van den Heuvel vraagt waarom de subsidie voor de sociale promotie (ba 33.01) wordt verminderd ten opzichte van vorig jaar, hoewel er wellicht meer aanvragen zullen komen, zeker ook door de afschaffing van de leeftijdsgrens van 40 jaar. Worden er maatregelen in het vooruitzicht gesteld om die toevloed van aanvragen terug te dringen?

Dan zijn er de subsidies aan het ESF-agentschap, vooral dan in het kader van de permanente vorming en de genderproblematiek. Daar is sprake van een verhoging van 30 procent bij de niet-gesplitste kredieten. Bij de machtigingen is echter sprake van een vermindering, merkt de heer Van den Heuvel op. Wat is daar de oorzaak van? Worden daar nieuwe maatregelen in het vooruitzicht gesteld?

Bij de permanente vorming stelt de heer Van den Heuvel vast dat er een verlaging met bijna 10 procent is. Is het bedrag voldoende om de projecten uit te voeren of wordt een grondige evaluatie van de lopende projecten in het vooruitzicht gesteld? Welke concrete voorstellen zijn er om de aanmoedigingspremies te handhaven.

b. Antwoord van de minister

Inzake het vorige werkgelegenheidsakkoord, beaamt de minister de opmerking van mevrouw De Ridder, dat een evaluatie nuttig is. Er wordt wel van alles gedaan door het beleid, maar wat is het concrete resultaat? Het Vlaams werkgelegenheidsbeleid is dikwijls faciliterend. Het gaat daarbij om

aanmoedigen, bewustmaken, sensibiliseren. Het effect daarvan is dikwijls niet gemakkelijk te meten, maar toch moet dat gebeuren. De minister legt dan ook een nota voor waarin die evaluatie wordt gemaakt. Die nota wordt als bijlage bij dit verslag gevoegd. (Bijlage I) De minister geeft, eveneens als bijlage bij het verslag een overzicht van de diversiteitsprojecten. (Bijlage II) Hier dient toch genuanceerd dat het in 2004 gaat om 16 diversiteitsprojecten, 244 diversiteitsplannen en beste praktijken, 12 structurele projecten en 3 bijzondere dotaties aan de VDAB in plaats van '32 diversiteitsprojecten' waarnaar mevrouw De Ridder refereert.

De Vlaamse Regering controleert of de VDAB zijn geld goed besteedt door middel van een evaluatie van de beheersovereenkomst. De VDAB is een zeer performante organisatie, maar er is in het beleid een verschuiving geweest, weg van de aandacht voor de zwakste groepen. Dat mag men niet louter aan de VDAB verwijten.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw was er in het Vlaamse beleid heel veel aandacht voor de zeer zwakke groepen. Die aanpak was niet gemakkelijk. Soms was dat bijna welzijnswerk. Die aandacht is een beetje verloren gegaan. De minister stelt dat er veel goeds kan worden gezegd over de Europese werkgelegenheidsstrategie, maar een nadeel ervan is dat men op dat niveau oordeelde dat voorkomen beter was dan genezen, en dat men alle aandacht ging richten op nieuwe werkzoekenden op de arbeidsmarkt, terwijl de aandacht, ook in het beleid, voor degenen die reeds op de arbeidsmarkt waren en er verkommerden, wat verslapte. Ook binnen de VDAB is de focus dus wat verschoven. In het beleid moeten men nu opnieuw leren aandacht te hebben voor de zwakste en moeilijkste groepen.

In de reactie van de Vlaamse Regering op de aangehaalde studie van het HIVA werd reeds gezegd dat de wending in het beleid principieel al is genomen, onder meer via de sluitende aanpak. De minister zegt dat er zeer kritisch zal moeten worden toegekeken op wat er gebeurt, en dat erover moet gewaakt worden dat de zwakste groepen niet op de een of andere wijze opnieuw worden opzijgeschoven.

De minister stelt een nota ter beschikking, waarin wordt beschreven hoe in de beheersovereenkomst met de VDAB garanties zijn ingebouwd voor het

juiste gebruik van het geld dat dient voor de zwakke groepen. (Bijlage III)

Over de Werkwinkels zegt de minister dat de stuurgroep alle partners en netwerken moet aansturen. Er is nood aan stroomlijning, visie en ontwikkeling. De VDAB kan dat niet alleen. Er moet dan ook meer structuur en duidelijkheid komen.

De minister zegt dat bij wijze van experiment zal worden nagegaan hoe derdenorganisaties, non-profit of profit, een rol kunnen spelen in het begeleiden van de moeilijkste groep. Dat is een groot-schalig experiment. Van belang voor hem is dat het nuttig is voor die groep en dat het voor de werkzoekende in kwestie een goede ervaring is. De minister verwijst in dat verband naar elementen zoals het Charter van de Werkzoekende, die daarop van toepassing moeten zijn.

Wat de oudere werkzoekenden aangaat is het idee van een skillpool goed, maar het is geen mirakelformule. Het aangekondigde experimentje mikt op een wijziging in de federale wetgeving die het inderdaad mogelijk maakt om zeer vlot mensen ter beschikking te stellen, maar die wat controversieel is. De vakbonden zijn niet gelukkig met het idee dat nochtans het resultaat is van een interprofessioneel akkoord.. Twee jaar geleden is de nodige ruimte vrijgekomen in de federale wetgeving op de tijdelijke arbeid en de terbeschikkingstelling.

De minister is nochtans van oordeel dat er beter gezocht wordt naar een niet-controversiële en duurzame federale wetgeving terzake. Hij heeft zijn federale collega gevraagd om daarover na te denken en hij heeft daarvoor diverse denksporen aangereikt inzake terbeschikkingstelling en uitzendarbeid. Zonder in een grijze en controversiële zone terecht te komen, kunnen dat instrumenten worden om oudere mensen opnieuw uitwegen te bieden na afdanking.

In verband met de verhouding met de federale overheid inzake de werkloosheid zegt de minister dat zowel het regionale als het federale niveau hun eigen rol te spelen hebben. De Vlaamse overheid moedigt aan, faciliteert, ondersteunt en helpt. Dat is zeer belangrijk, zeker als het gaat over de rol van de VDAB. De federale overheid legt veeleer sancties op, want ze geeft een uitkering of ze geeft ze niet.

De Vlaamse Regering kiest voor een goed samenspel met de federale overheid, bijvoorbeeld inzake het doorspelen van gegevens van mensen die opleidingen of een passend werkaanbod niet aannemen. Daar staat tegenover dat Vlaanderen ook bepaalde verwachtingen mag koesteren ten aanzien van de wijze van optreden van de federale overheid. Men is het in Vlaanderen over eens dat men niet laks mag zijn inzake het geven van uitkeringen. Het beleid heeft de optie genomen beter op te volgen wat mensen doen met de kansen die ze krijgen en of ze gerechtigd zijn een uitkering te krijgen.

De minister zegt dat het engagement van alle gewesten inzake de sluitende aanpak hem klaar en duidelijk lijkt. Parallel met de inspanningen die in Vlaanderen worden geleverd, zullen de Forem en de BGDA bepaalde zaken ontwikkelen.

De vraag is eigenlijk hoe de gegevenstransmissie naar de RVA gebeurt. Alle gewesten hebben verzekerd dat die transmissie op een correcte wijze zal verlopen. Op termijn kan dat worden geverifieerd. Op dit ogenblik beschikt de minister alleszins niet over de negatieve informatie waarop wordt gealludeerd.

Uit een informeel contact met federaal minister Van den Bossche heeft de minister kunnen afleiden dat de RVA aandachtig in het oog zal houden welke mensen zich niet komen aanmelden. Ondanks de verschillende oproepen melden een aantal mensen zich om allerlei redenen niet aan bij de RVA. Alvorens een aanpassing van de bestaande aanpak te overwegen, wil minister Van den Bossche de huidige situatie goed bestuderen.

Over de verhouding tussen de BDGA en de VDAB zegt de minister dat beide instellingen vacatures uitwisselen en dat er een principiële afspraak over netwerking en koppeling is. Maar er is zeker nog werk aan de winkel en een gesprek met de bevoegde Brusselse minister zal er zeker komen.

Over het werkgelegenheidsakkoord herhaalt de minister dat de sociale partners misschien zelf een schema inzake de aanwending van de reeds vermelde 24 miljoen euro zullen opstellen. Daarom wacht de Vlaamse Regering voorlopig nog even af. De werkgevers willen blijkbaar een uitbreiding van de vrijstelling van de onroerende voorheffing naar eenmanszaken. Die belofte uit een vorig akkoord is nog niet gerealiseerd. De Vlaamse Regering moet

echter haar eigen beurs in het oog houden. De vrijstelling van de onroerende voorheffing heeft meer gekost dan eigenlijk was gebudgetteerd. Er zijn op dit ogenblik geen mogelijkheden om die maatregel uit te breiden. Bovendien wil de Vlaamse Regering voor de aanmoedigingspremies het vooropgestelde budget respecteren. Het feit dat de Vlaamse Regering dit systeem wil herschikken en selectiever maken, ligt vrij moeilijk bij de vakbonden.

Als het de sociale partners niet lukt een bilateraal akkoord te bereiken, zal de Vlaamse Regering op 2 december 2004 zelf een schema naar voren schuiven en zullen een hele reeks onderwerpen die hier werden besproken tijdens het Vesoc-overleg aan bod komen.

De opmerking van de heer Van Rompuy dat het hier niet om een groot bedrag gaat, is bijzonder relevant. De grootte van het bedrag is uiteraard nauw met de budgettaire situatie verbonden. De minister zegt dat het de bedoeling is dat de sociale partners zich op maatregelen ten aanzien van de arbeidsmarkt concentreren. Als alle inspanningen op de arbeidsmarkt worden gericht, kunnen twee of drie belangrijke bekommernissen worden aangepakt. Tijdens de Vesoc-onderhandelingen heeft de minister-president de sociale partners expliciet gevraagd om de beschikbare middelen niet te versnipperen en zich op een beperkt aantal zaken te concentreren. De sociale partners moeten het eens worden over de te nemen maatregelen..

De minister beaamt de opmerkingen dat er meer middelen moeten komen voor het Herplaatsingsfonds. Er is al een bijkomende inspanning bij de begrotingscontrole 2004, maar dat is eenmalig. Misschien moeten er geput worden uit de 24 miljoen euro die op het Vesoc-overleg ter tafel ligt om dingen te doen die beantwoorden aan dezelfde optiek van herplaatsing.

De minister stelt dat als we de begroting willen uitvoeren, er inderdaad moet bespaard worden op het subsidiesysteem voor sociale promotie, hoe vervelend ook. Dat geldt ook voor het Herplaatsingsfonds. Ofwel moet dat instrument worden uitgebouwd, en dan is er meer geld nodig, ofwel moet het worden ingekrompen. De minister hoopt dan ook dat het Vesoc-overleg over de 24 miljoen euro iets positiefs oplevert, zodat een en ander budgettair aan elkaar kan worden gebreid.

Op de vraag van mevrouw Smet of de mogelijkheden om Europese subsidies te ontvangen voldoende worden aangewend, zegt de minister toe dat de administratie aan de leden van de commissie een overzicht van het gebruik van Europese subsidies in Vlaanderen zal bezorgen.

Over het ESF verklaart de minister dat dat belangrijk is. Er werd in de Vlaamse Regering een duidelijke afspraak gemaakt dat als Europa Vlaanderen in moeilijkheden brengt, wat in breed Europees verband wel begrijpelijk zou zijn, er extra Vlaams geld moet komen. Inzake de Europese financiën hoort Vlaanderen bij de modernisten. De toekomst betekent dus research en ontwikkeling. Als er ook andere noden zijn, wil Vlaanderen niet per se bescherming bieden aan de structuurfondsen. Als het Vlaamse progressieve Europees standpunt zou leiden tot minder geld voor Vlaanderen voor het ESF, dan moet dat geld elders uit de begroting worden gehaald.

Wat de Vlaamse CAO's betreft, moet de Vlaamse Regering onderzoeken welk gevolg ze aan het arrest van het Arbitragehof wil geven. Alvorens de volgende stap te bepalen, moeten de kleine lettertjes van dit arrest nog eens grondig nagelezen worden. Op dit ogenblik kan daarover nog niets worden gezegd.

De minister verklaart dat hij tijdens een vorig politiek leven beslist heeft dat iemand die in een PWA actief is, toch principieel beschikbaar moet zijn voor de gewone arbeidsmarkt. Die beslissing heeft tot gevolg dat de Belgische werkloosheidsstatistiek een beetje ongunstig evolueren. De minister heeft de gewestelijke directeurs van de VDAB gevraagd om bijzonder veel aandacht te besteden aan de toeleiding van mensen uit PWA naar het dienstenchequecircuit. Dat is geen automatisme. PWA blijft voor een aantal mensen echt nuttig. Er zijn echter ook mensen die het risico lopen in een 'val' te blijven zitten als gevolg van het geëvolueerde PWA-systeem. Het dienstenchequecircuit staat voor een vorm van tewerkstelling met normale arbeidscontracten.

Wat de werkloosheidsvallen aangaat, benadrukt de minister dat dat in belangrijke mate een federale bevoegdheid is. Het Vlaamse beleid kan er wat aan doen door bijvoorbeeld te zorgen voor kinderopvang en mobiliteit, want het heeft met meer te maken dan met een puur financieel aspect. Lou-

ter financiële prikkels volstaan dan ook niet. Toch is er een opbod van allerlei financiële incentives. Het is nodig dat de overheidsinstanties de werklozen contacteren. Dat is de bedoeling van de sluitende aanpak. Men zal mensen gaan aanspreken die soms al jaren niet meer aangesproken zijn, of jonge mensen die nog maar pas werkloos zijn. Die sluitende aanpak wordt in de loop van de volgende drie jaar aangepakt.

De minister stelt verder vast dat er enige twijfel over is of men in staat zal zijn om via dienstencheques flexibele kinderopvang uit te bouwen. Die twijfel heeft te maken met het ontbreken van beschikbare budgetten. Er zijn daarnaast ook vragen of de dienstencheque de beste formule is om te zorgen voor flexibele kinderopvang.

De minister verklaart niets tegen dienstencheques, flexibele kinderopvang of interimkantoren, te hebben. Er is echter een andere invalshoek. Als er wordt gewerkt met een dienstencheque, dan is er steeds een één-op-één relatie. Er wordt iemand gestuurd om te gaan poetsen bij iemand anders. Eén iemand poetst in één huis. Er is niemand die in twee huizen tegelijkertijd kan poetsen. Bij kinderopvang is er wel een alternatief voor die één-op-één relatie. Er bestaat opvang waar meerdere kinderen tegelijkertijd terecht kunnen, en dat is productiever en efficiënter. Daarom is de minister van oordeel dat men voorzichtig moet zijn met het massaal subsidiëren van kinderopvang in een één-op-één relatie.

Dat het idee om dienstencheques te gebruiken voor kinderopvang niet is uitgevoerd, ligt aan een tekort aan budgetten. Dat wil niet zeggen dat de Vlaamse Regering het onbelangrijk vindt. Tijdens de begrotingsbesprekingen vond iedereen het jammer dat de Vlaamse Regering de flexibele kinderopvang niet kon aanpakken. Als er ruimte bij de begrotingscontrole is, dan wordt dat een van de prioritaire uitdagingen.

Er is gevraagd of de federale overheid wil meestappen in het project van het fiscaal rugzakje. Vlaanderen mag een belastingkorting geven met het oog op de tewerkstelling als het dat wil, maar moet wel met de federale overheid overeenkomen. De minister vindt het namelijk nodig dat die korting wordt geïntegreerd in de bedrijfsvoorheffing, zodat de mensen de korting meteen voelen. Anders blijft het fiscaal rugzakje vooral een theoretische

operatie. Om dat te organiseren moet er wel een overeenkomst gesloten worden met de federale minister van Financiën. Principieel kan de federale regering echter geen verzet aantekenen tegen de maatregel zelf.

De minister pleit er in zijn beleidsnota inderdaad voor om nu al te beginnen met een premie, in plaats van die korting. Dat is echter maar een idee, en er zijn ook wel bezwaren tegen. De minister wil vooral op korte termijn beginnen met steun aan mensen die op wat oudere leeftijd het slachtoffer zijn van een afdanking, en dat door hen een brug te bieden naar werk. Het hoeft geen premie te zijn. Het kan ook iets anders zijn. Een fiscale korting kan er morgen nog niet zijn, want dat vraagt veel werk, maar andere maatregelen kunnen sneller worden genomen. Wat het precies wordt, moet nog worden bekeken. Het kan ook in de sfeer zitten van begeleiding, opleiding, outplacement, enzovoort.

Over de herziening van de premies voor de IBO zegt de minister, dat die beslissing al is genomen door de Vlaamse Regering. Het gaat om een bezuiniging, die echter niet rampzalig is. De beslissing is bij consensus genomen, en de sociale partners hebben er geen probleem over gemaakt. Het liep financieel immers wat uit de hand. Tegelijkertijd moet de Vlaamse Regering zich blijven inzetten voor de IBO. Het is een mooi instrument.

DEEL III: bevoegdheden van de Mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

De bevoegdheden van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van mobiliteit, Sociale Economie en gelijke kansen hebben voor wat de behandeling in de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

Decreetsbepalingen : Artikel 14 (pr. 41.07)
Begrotingstabel - afdeling I : . Programma 52.4 (ba. 41.07, 41.09)

I. Toelichting door de minister

De minister zegt dat in de begroting voor sociale economie slechts twee basisallocaties opgenomen zijn in programma 52.4 :

1. ba 42.07 “Allerhande uitgaven in het kader van de sociale economie”;
2. ba. 42.09 “ Uitgaven in het kader van het VIA akkoord 2004-2005 voor de social-profitsector voor werknemers van de Sociale Werkplaatsen”.

Voor 2005 is er een bijkomend budget voor sociale economie dat vooral de invoegeconomie, de sociale werkplaatsen en de ondersteuning van de buurt- en nabijheidsdiensten ten goede moet komen.

Mevrouw Van Brempt wijst erop dat het op Vlaams niveau de eerste keer is dat Sociale Economie afgesplitst is van de bevoegdheid Werkgelegenheid. Dit was een zeer bewuste keuze. Binnen Werkgelegenheid werd in Sociale Economie vooral de sociale component benadrukt, terwijl nu het economische aspect evenzeer aan bod kan komen.

II. Bespreking

De heer Jan Peumans vraagt verduidelijking over de betreffende basisallocaties. Het is in de toelichting niet helemaal duidelijk waarvoor de gelden die hierop zijn uitgetrokken precies worden gebruikt.

De minister verduidelijkt dat de het volledige bestedingsplaatje voor 2005 nog niet vastligt, maar dat grosso modo kan worden gesteld dat op basisallocatie 41.07 het grootste deel van ongeveer 26 miljoen euro naar de sociale werkplaatsen gaat. Er is ongeveer 10 miljoen euro uitgetrokken voor de commerciële invoegbedrijven. Ongeveer 300.000 euro gaat naar de collectieve invoegbedrijven, wat een uitdovende begrotingspost is. Voor invoegafdelingen omkadering arbeidszorg is ongeveer 1 miljoen euro uitgetrokken.

Daarnaast zijn er de uitgaven in het kader van de subsidies voor de omkadering. Het gaat hier om de instellingen die de sociale economie ondersteunen zoals adviesbureaus, regionale incubatiecentra, Vosec en dergelijke. Zo wordt er bijvoorbeeld 150.000 euro uitgetrokken voor de adviesbureaus, en 1.500.000 euro voor de regionale incubatiecentra.

Voor het overige worden er geen opmerkingen bij de begroting gemaakt en spitst het debat zich toe op de beleidsnota.

Deel IV. Indicatieve stemming

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2005 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen voor en drie stemmen tegen.

*De verslaggevers**De voorzitter*

Annick	Trees
DE RIDDER	MERCKX-VAN-GOEY
Thieu BOUTSEN	
Jan PEUMANS	
Koen VAN DEN HEUVEL	
Freddy VAN GAEVER	

BIJLAGEN

BIJLAGE I:

EVALUATIE VAN HET WERKGELEGENHEIDSAKKOORD 2003-2004 TUSSEN DE VLAAMSE
REGERING EN DE VLAAMSE SOCIALE PARTNERS

1. *Situering*

In opvolging van de bespreking in de Commissie Economie, Werk en Sociale Economie van 23/11/2004 bevat deze nota een stand van zaken en evaluatie van de maatregelen uit het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004. Deze evaluatie werd voorgelegd tijdens de VESOC-vergadering van 9/11/2004 ter voorbereiding van een mogelijk nieuw Werkgelegenheidsakkoord 2005-2006.

Deze evaluatie blijft noodgedwongen beperkt tot de maatregelen waarvoor deze evaluatie reeds (gedeeltelijk) mogelijk is. In bijlage wordt een stand van zaken gegeven m.b.t. het inwerkingsbeleid.

2. *Sectorale convenants: uitbreiding en coördinatie van netwerken*

Uit een evaluatie van de werking van de sectorconvenants in 2003 en 2004 door de Administratie Werkgelegenheid blijkt dat de meeste sectoren voldoende inspanningen geleverd hebben om de in de convenant vooropgestelde doelstellingen te bereiken. Hoewel de rapportering over de gevoerde acties – en met name over de opleidingen – voor verbetering vatbaar blijft, is het duidelijk dat de sectorconvenants de voorbije jaren hebben bijgedragen tot een versterkte en meer structurele samenwerking met de sectoren. Om deze samenwerking ook over de beleidsdomeinen heen maximaal te laten renderen, kan het aangewezen zijn de betrokkenheid van de beleidsdomeinen economie en onderwijs te versterken. Dit is bv. mogelijk door ook voor deze beleidsdomeinen tegenover de specifieke inspanningen vanuit de sectoren een concreet engagement van de Vlaamse overheid te plaatsen.

In het Vlaams Akkoord 2003-2004 werden de sectoren opgeroepen om in nieuwe convenants of bij verlenging van bestaande convenants een grotere aandacht voor diversiteitsbeleid en mobiliteit in te bouwen. In hun engagementen inzake diversiteit blijken de sectoren eerder voorzichtig: vooral de opleidingen voor de toeleiding van kansengroepen naar de sector (meestal in samenwerking met de VDAB) en de opleiding van risicogroepen blijken

relatief ingeburgerd, al ontbreekt het vaak aan profielgegevens. De diversiteitsplannen vinden in een belangrijk deel van de sectoren moeilijker ingang. Goederenvervoer, social profit en uitzendsector spelen inzake diversiteit een voortrekkersrol.

Mobiliteit blijkt net als diversiteit een moeilijk thema. De sectoren hebben er weinig engagementen rond opgenomen en de realisaties inzake mobiliteit zijn dan ook bescheiden. Een verklaring daarvoor kan gezocht worden in het feit dat het de opleidingsfondsen zijn die instaan voor de uitvoering van de engagementen (en dus niet de sectorale sociale partners die de convenant ondertekenden) maar ook in een eerder afwachtende houding ten aanzien van de door de overheid gelanceerde maatregelen rond mobiliteit.

3. *Opleidingssteun*

3.1 *Eén opleidingsfonds*

In het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 staat ingeschreven dat alle middelen voor opleiding, waaronder het hefboomkrediet en de opleidingscheques, in één opleidingsfonds zullen worden samengebracht. Tot op heden werd deze integratiebeweging van financieringsstromen nog niet ingezet. Toch levert deze integratie een duidelijke meerwaarde: een coherent en doeltreffend beleid én een transparante dienstverlening naar de klant komt erdoor in het bereik. Het groeperen van huidige en toekomstige overheidsbudgetten blijft dan ook een belangrijke doelstelling. Het opleidingsfonds wordt dan ook vermeld in het nieuwe regeerakkoord 2005-2009 en wordt verder uitgewerkt in de beleidsnota Werk. De aanpak zal in samenspel met de sociale partners gebeuren.

3.2 *Loopbaanbegeleiding en EVC*

In het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 werd aangekondigd dat de middelen van het hefboomkrediet verder aangewend zullen worden voor enerzijds de uitbouw van loopbaanbegeleiding en anderzijds EVC.

Via hefboomkrediet en ESF-subsidiëring zijn sedert 2001 loopbaanbegeleidingsprojecten van start gegaan. De experimentele fase is succesvol afgerond: er bestaat een reële nood aan loopbaanbegeleiding en zowel hoog- als laaggeschoolden maken er gebruik van. Recent werd dan ook de inzet voor

een structurele inbedding van loopbaandienstverlening gegeven. Zo keurde de Vlaamse Regering op 27 augustus 2004 het besluit ter erkenning en subsidiëring van loopbaancentra goed. Met dit besluit wordt de subsidiëring van erkende centra vanuit hefboomkrediet – ESF geregeld. In 2005 zullen zo ongeveer 20 centra voor loopbaandienstverlening erkend en gesubsidieerd kunnen worden.

Inzake EVC werd een oproep vanuit hefboomkrediet – ESF (Doelstelling 3, zwaartepunt 4) in samenwerking met de interprofessionele sociale partners voorbereid en gelanceerd. Meer bepaald werd er op 15 september 2004 een oproep binnen maatregel 3 – flankerend beleid gelanceerd. Het opzetten van specifieke acties voor EVC-projecten werd als één van de acties, waarop tot 15 oktober 2004 ingediend kan worden, weerhouden.

De in te dienen voorstellen hebben als doel het mainstreamen van reeds gestarte EVC-acties. De voorbije jaren werd er immers (onder aansturing van DIVA) geëxperimenteerd met EVC-dienstverlening vertrekkende van SERV-beroepsprofielen. Subsidies vanuit het hefboomkrediet – ESF maken het mogelijk om deze verder te zetten en uit te breiden.

De uitwerking van de voorstellen zal overeenkomstig het op 30 april 2004 goedgekeurde decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid moeten gebeuren. Ook decretaal werd er immers vooruitgang geboekt. Gelijklopend met de eerste experimenten werd een decretaal raamwerk voor de erkenning van verworven competenties met het oog op het verlenen van titels van beroepsbekwaamheid ontwikkeld. Vanaf 2005 zal deze EVC-dienstverlening structureel worden uitgebouwd. Alvorens het startsein voor de structurele uitbouw gegeven kan worden, dient onder meer de erkenning en mogelijke subsidiëring van EVC-dienstverleners nog in een uitvoeringsbesluit geregeld te worden. De oproep functioneert aldus als een overbrugging tussen de experimenten en een universele dienstverlening.

3.3 Opleidingscheques voor bedrijven

De opleidingscheques voor bedrijven zijn sterk ingeburgerd in Vlaanderen. In 2003 hebben 12.104 bedrijven beroep gedaan op deze maatregel (voor een totaal budget van 18,75 miljoen euro). In uitvoering van het Vlaams Akkoord 2003-2004 werd

de maatregel in 2004 nog toegankelijker gemaakt door:

- *het verruimen van het toepassingsgebied*: sinds 2 april 2004 komen ook VZW's in aanmerking voor de cheques en kunnen ook meewerkende echtgenoten genieten van het systeem. Tot op heden zijn nog steeds een aantal sectoren uitgesloten van het stelsel (cf. de geldende lijst met Nace-codes), zoals de federale social profit sector (met o.m. de ziekenhuizen en RVT's in Vlaanderen), de landbouw, voedingsnijverheid, bibliotheken, natuurreserveaten,... Voor de duurtijd van het Vlaams Akkoord 2003-2004 worden ook ondernemingen die ressorteren onder het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) voor de social profit 2000-2005 uitgesloten van deze maatregel, al is voor deze Vlaamse social profit sectoren wel een soortgelijke en evenwaardige regeling voorzien.
- *administratieve vereenvoudiging*: sinds 11 mei 2004 zijn de papieren opleidingscheques voor werkgevers verdwenen en kunnen de cheques enkel nog worden besteld en betaald via de website van de administratie Economie

Uit evaluatieonderzoek blijkt dat de opleidingscheques een erg groot bereik kennen: bijna 30% van de bedrijven met meer dan 10 werknemers maakt gebruik van de maatregel. Bij bedrijven met minder dan 10 werknemers is dit 6%. Toch zijn ruim 66% van de bedrijven die cheques hebben aangekocht kleine bedrijven (met 50 werknemers of minder) een kwart zijn middelgrote ondernemingen (51 tot 250 werknemers). In vergelijking met andere Vlaamse steunmaatregelen voor bedrijfsopleidingen (zoals hefboomkrediet) worden de kleine bedrijven dan ook goed bereikt via de opleidingscheques.

Het bereik naar werknemers (aantal werknemers dat een opleiding heeft gevolgd die gefinancierd werd door opleidingscheques voor bedrijven) is in het evaluatie-onderzoek niet opgenomen. Uit schattingen op basis van RSZ-gegevens blijkt wel dat de Vlaamse organisaties die opleidingscheques hebben aangekocht, bijna 900.000 werknemers in dienst hebben. Daarvan werkt 15% (133.000) bij een organisatie met minder dan 50 werknemers en 56% (500.000) bij een organisatie met 200 werknemers of meer. Dit zijn dus het *potentieel* aantal werknemers waarvoor de cheques kunnen worden gebruikt.

Als ook rekening wordt gehouden met het aantal cheques dat de bedrijven hebben aangekocht, kan de ratio ‘aangekochte cheques per werknemer’ berekend worden. Deze ratio geeft de kans weer dat werknemers ook effectief kunnen genieten van de cheques. In de kleine organisaties (minder dan 50 werknemers) werden 3,4 cheques per (potentiële) werknemer aangekocht. In de grote ondernemingen (200 werknemers of meer) is dit slechts 0,2 cheques per (potentiële) werknemer. Hoewel het absolute aantal potentieel bereikte werknemers in de kleine ondernemingen dus veel lager ligt, hebben werknemers uit de KMO's wel veel meer kans om ook effectief van de maatregel te kunnen genieten als hun werkgever cheques aankoopt.

Het evaluatie-onderzoek biedt ook een zicht op de personeelscategorieën die opleiding hebben gevolgd met de cheques. In organisaties met minder dan 10 werknemers ging één derde van de opleidingscheques naar de zaakvoerders en werkende vennoten, een ander derde ging naar het uitvoerend personeel. In organisaties met 10 werknemers of meer ging 44% van de cheques naar het uitvoerend personeel en 28% naar het leidinggevend personeel. Uit PASO (2003) blijkt dat Vlaamse organisaties doorgaans 54% van hun opleidingsinvesteringen bestemmen voor het uitvoerend en 22% voor het leidinggevend personeel. De opleidingscheques bereiken dus proportioneel iets meer leidinggevend en (en zaakvoerders) en iets minder het uitvoerend personeel.

Opleidingscheques zijn vooral populair bij organisaties die hun opleidingen uitbesteden. Op zich is dit niet verwonderlijk aangezien de subsidiemaatregel organisaties niet ondersteunt bij de optimalisering van eigen interne opleidingen of werkplekopleidingen. De vraag kan ook gesteld worden in hoeverre deze subsidiemaatregel de werking van de opleidingsmarkt verstoort: de subsidiëring van externe opleidingen kan immers leiden tot opwaartse prijsaanpassingen bij opleidingsverstrekkers, wat ook bij andere soortgelijke maatregelen (zoals de adviescheques) wordt vastgesteld.

Uit wetenschappelijk onderzoek (PASO, 2004) blijkt verder dat de impact van de opleidingscheques op de hoogte van de opleidingsinvesteringen in bedrijven beperkt is: 80% van de aangekochte cheques wordt gebruikt voor de financiering van opleidingen die anders met eigen middelen zouden betaald zijn. Het stelsel van opleidingscheques

wordt dus vooral gebruikt voor de gedeeltelijke vervanging van eigen investeringen door ondernemingen, en in beperkte mate voor additionele investeringen. Dit ‘*dead weight effect*’ van gemiddeld 80% verschilt slechts in beperkte mate naar ondernemingsgrootte: 76% tot 80% bij KMO's tegenover 87% bij grote organisaties (vanaf 100 werknemers).

In vergelijking met andere maatregelen is dit ‘*dead weight effect*’ bij de opleidingscheques vrij hoog: in vroeger onderzoek is sprake van *dead weight effecten* van 51% bij het vroegere ESF-doelstelling 4 en hefboomkrediet¹, 63% bij het stimuleringsbeleid van de VDAB en 80% bij Vlamivorm. Een aantal Vlaamse bedrijven ontvangen dus overheidsgeld om opleidingen te organiseren die ze sowieso zouden hebben ingericht, terwijl andere bedrijven geen steun krijgen omdat ze de subsidie niet aanvragen of niet konden verkrijgen (omdat ze bvb. interne opleidingen organiseren).

Uit het onderzoek blijkt wel dat 1/3 van de organisaties beweert dat ze de opleidingen of bepaalde onderdelen ervan zonder de steun van de opleidingscheques zouden hebben uitgesteld of geschrapt. Ook dit aandeel verschilt in beperkte mate naar ondernemingsgrootte: het aandeel organisaties dat (onderdelen van) opleidingen zou hebben uitgesteld zonder de cheques bedraagt ongeveer 33% bij KMO's tegenover 24% bij grotere organisaties. Ondanks het hoge *dead weight effect* hebben de opleidingscheques dus in een periode van laagconjunctuur (het onderzoek heeft betrekking op cijfers van 2002) bij een redelijk aandeel vestigingen een soort ‘*status quo*’ helpen realiseren in bepaalde onderdelen van het opleidingsbeleid.

De sterkte van de maatregel is ongetwijfeld de eenvoud en de transparantie van het systeem. Dit heeft geleid tot het grote bereik en de grote naambekendheid van de opleidingscheques bij de Vlaamse bedrijven. Vergelijken we het *dead weight effect* bij administratief eenvoudige maatregelen zoals de opleidingscheques en Vlamivorm met deze bij het voormalige ESF-doelstelling 4 en het hefboomkrediet waar bedrijven onderworpen werden aan relatief zware administratieve procedures, dan is het duidelijk dat administratief eenvoudige maatregelen een groter risico op *dead weight effecten* inhouden.

¹ Het gaat hier over de maatregelen uit de vorige programmatieperiode van ESF.

4. *Opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers*

De opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers die in het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 voorzien werden, zijn beschikbaar sinds september 2003. Voor 2003 kreeg de VDAB 7,26 miljoen euro ter beschikking waarmee men tegemoet zou kunnen komen aan 64.000 aanvragen. Uiteindelijk ontving men 99.696 aanvragen. Dat het budget desondanks niet overschreden werd, is voornamelijk het gevolg van het feit dat het gemiddelde bedrag per cheque lager lag dan voorzien.

Uit het profiel van de deelnemers in 2003 en 2004 (tot 11/10/2004) blijkt een *ondervertegenwoordiging van kortgeschoolde werknemers*.² Slechts 15% van de aanvragers van de opleidingscheques voor werknemers is kortgeschoold, tegenover een aandeel van 27% kortgeschoolden in de totale populatie werkenden (zie tabel 1). Vergelijken we met de populatie werkenden *in opleiding* (eveneens in tabel 1), dan blijkt wel dat het stelsel enigszins corrigerend werkt, met name bij de middengeschoolden: van alle werkenden die in 2003 deelnamen aan één of meerdere opleidingen was 30% middengeschoold, tegenover 40% middengeschoolden bij de aanvragers van de opleidingscheques. Bij de laag- of kortgeschoolden is dit corrigerend effect veel kleiner: 15% kortgeschoolden bij de aanvragers van opleidingscheques, tegenover 12% kortgeschoolden bij alle werkenden in opleiding en 27% in de totale populatie werkenden.

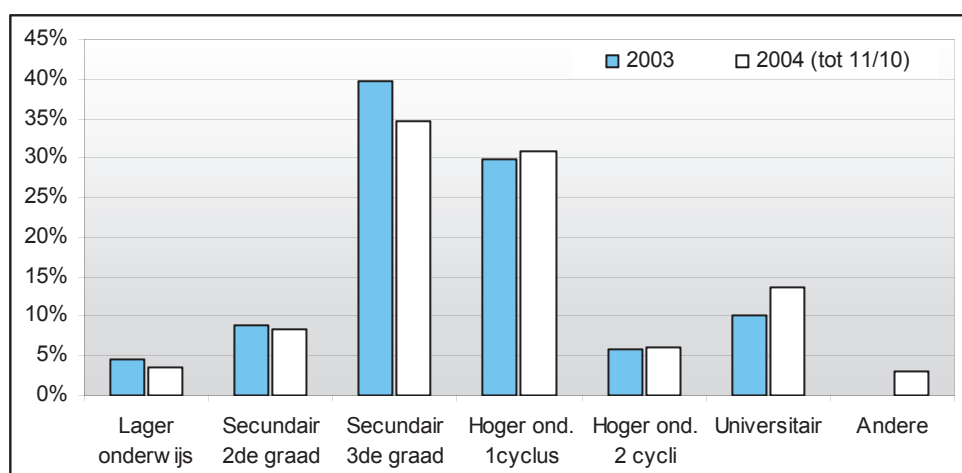
Uit de leeftijdsverdeling van de aanvragers blijkt dat ook de *oudere werknemers* (+50 jaar) significant zijn *ondervertegenwoordigd* in vergelijking met hun aandeel in de totale populatie werkenden (11% tegenover 18%, zie tabel 2). De opleidingscheques voor werknemers slagen er bovendien niet in de structurele ondervertegenwoordiging van 50-plussers in de totale populatie werkenden in opleiding te corrigeren: 11% 50-plussers bij de aanvragers van opleidingscheques, tegenover 14% in de totale populatie werkenden in opleiding (zie tabel 2).

² Bovendien blijkt het gemiddelde gevraagde bedrag ook toe te nemen met de scholingsgraad.

Tabel 1: Opleidingsniveau van de aanvragers van opleidingscheques voor werknemers (2003)

	Laag- of kortgeschoold	Midden-geschoold	Hoog-geschoold
Aanvragers opleidingscheques	15%	40%	45%
Totale populatie werkenden	27%	39%	34%
Totale populatie werkenden in opleiding	12%	30%	58%

Bron: VDAB, NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Figuur 1: Opleidingsniveau van de aanvragers van opleidingscheques voor werknemers

Bron: VDAB

Tabel 2: Leeftijdsverdeling van de aanvragers van opleidingscheques voor werknemers (2003)

	<30 jaar	30-50 jaar	>50 jaar
Aanvragers opleidingscheques	33%	56%	11%
Totale populatie werkenden	22%	60%	18%
Totale populatie werkenden in opleiding	32%	54%	14%

Bron: VDAB, NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

Veel werknemers hebben allicht een opleiding gefinancierd met opleidingscheques die ze ook zonder deze cheques gevolgd zouden hebben: het risico op ongewenste *dead weight effects* is dan ook reëel. Om hieraan tegemoet te komen werden in het kader van de Ondernemersconferentie reeds door de Vlaamse regering van 4/6/2004 een aantal maatregelen voorzien om het gebruik van de cheques aan te moedigen bij kort- of middengeschoolde werknemers (die traditioneel minder deelnemen aan opleidingen). Daartoe werd een vrijstelling van eigen werknemersbijdragen toegekend (voor het tweede-kansonderwijs) en een verhoging van het jaarlijkse plafond van 250 tot 500 euro (voor hogere studies).

Om in te schatten of deze maatregelen de geplande impact zullen hebben, is het momenteel nog te vroeg. In 2004 hebben tot 11/10 zo'n 162.000 werknemers opleidingscheques aangevraagd. Uit deze cijfers blijkt dat de massale aanvragen uit de beginmaanden van het stelsel (met meer dan 50.000 aanvragen in augustus 2003 en 33.500 aanvragen in september 2003) inmiddels achter de rug zijn.

5. Diversiteitsbeleid

5.1. Allochtonen

Het Akkoord 2003-2004 bepaalde dat de engagementen uit de Gemeenschappelijke Platformtekst van 3 december 2002 'Evenredige arbeidsdeelname en diversiteit 2010' uitgevoerd zouden worden.

Het uiteindelijke doel is om via een jaarlijkse toename van 2.000 tot 5.000 nieuwe jobs voor werknemers van niet-EU nationaliteit, tegen 2010 de nationaliteitskloof in de arbeidsdeelname sterk verminderd of weggewerkt te hebben.

In het Akkoord 2003-2004 wordt in het streven naar een evenredige arbeidsdeelname onder meer het belang van taalverwerving, de nood aan trajectbegeleiding en jobcoaching en het aanbieden van alternierend leren benadrukt. Er werd ook een verdubbeling van het aantal diversiteitsplannen vooropgesteld.

5.1.1 Groei in de werkzaamheidsgraad?

In 2002 nam het aantal werknemers van niet-EU nationaliteit toe met ongeveer 4.000, en daalde de nationaliteitskloof in de werkzaamheid met 3,3 procentpunten. In 2003 was er echter een daling van 1.100 werkenden met niet-EU nationaliteit, en nam de nationaliteitskloof in de werkzaamheid

opnieuw toe met 1,4 procentpunten (Vlaams Actieplan Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren 2004). Het vooropgestelde groeiscenario werd in 2002 dus gerealiseerd, maar niet in 2003.

Anno 2003 ligt de werkzaamheidsgraad van niet-EU onderdanen op 35,5%, dit is ruim 28 procentpunten lager dan de werkzaamheidsgraad van EU onderdanen (63,7%). Over iets langere termijn beschouwd (sinds 1997) is er wel een dalende trend in deze nationaliteitskloof, wat deels een gevolg kan zijn van het toenemende aantal allochtonen dat de Belgische nationaliteit verkrijgt (cf. de Snelbelg-wet).

5.1.2 Extra trajecten met taalverwerving voor allochtone werkzoekenden

In het Akkoord 2003-2004 werd afgesproken dat in het kader van het inwerkingsdecreet het aanbod vervolgttrajecten Nederlands en de integratie van opleidingen Nederlands in de beroepsopleidingen sterker zou worden uitgebouwd.

Specifieke voorttrajecten en beroepsopleidingen met taalondersteuning zouden in samenwerking tussen de VDAB en diverse sectoren worden uitgewerkt. In samenwerking met diverse sectorfondsen van o.m. de transportsector, de bouw, de horeca en de social profit werden taalondersteuningstrajecten georganiseerd. De opleidingsmiddelen van de sectorfondsen worden deels hiervoor aangewend.

In het kader van het Akkoord 2003-2004 werd aan de VDAB ook de opdracht gegeven om te voorzien in 2.250 extra trajecten Nederlands Tweede Taal (NT2) tegen eind 2004. Dit werd geoperationaliseerd in de doelstelling van 750 extra 'inwerkingstrajecten' in 2003 en 1.500 in 2004. In 2003 realiseerde de VDAB reeds 1.175 bijkomende trajecten NT2 voor anderstalige werkzoekenden, dus ruim boven de vooropgestelde 750 extra trajecten in 2003. De bijlage geeft een meer gedetailleerde weergave van deze acties.

In 2003 ging de sterke toename van het aantal *anderstalige nieuwkomers* in de populatie niet-werkende werkzoekenden (van 0,6% in 2002 tot 1,7% in 2003) dan ook gepaard met een opmerkelijke verbetering in het bereik van deze groep in de trajectwerking voor werkzoekenden (van 1,3% in 2002 tot 3,1% in 2003), en dit als rechtstreeks gevolg van deze extra investering in het kader van de secundaire inburgeringstrajecten.

Een opvallende vaststelling is wel dat ondanks de extra middelen die in het kader van het Vlaams Akkoord 2003-2004 werden vrijgemaakt voor extra trajecten voor *allochtone werkzoekenden*, hun positieve oververtegenwoordiging in de trajectwerking vrij sterk is teruggelopen in 2003. Deze oververtegenwoordiging van allochtone werkzoekenden is in 2003 nog enkel merkbaar in de module persoonsgerichte vorming (met o.m. de opleiding Nederlands als Tweede Taal).

5.2. Arbeidsgehandicapten

Hier verwijst het Akkoord 2003-2004 naar de openstelling van de Vlaamse Inschakelingspremie en het uitwerken van structurele maatregelen voor de doelgroep ‘arbeidsgehandicapten’.

5.2.1 Platformtekst van 2 december 2003

Op 2 december 2003 ondertekenden de Vlaamse regering, de Vlaamse sociale partners en vertegenwoordigers van de gebruikersorganisaties de Platformtekst ‘Evenredige Arbeidsdeelname en diversiteit 2010’. De doelstelling van evenredige arbeidsdeelname van personen met een arbeidshandicap wordt vertaald in een aantal concrete objectieven: het substantieel verminderen van de kloof in de werkzaamheidsgraad; het wegwerken van de oververtegenwoordiging in de werkloosheid en het creëren van mogelijkheden en stimulansen voor personen met een arbeidshandicap om ongeacht hun statuut gelijke rechten te waarborgen om de stap naar de arbeidsmarkt te kunnen maken en evenredige kans te hebben om aangeworven te worden bij de invulling van vacatures.

Om de aanzienlijke kloof in de werkzaamheidsgraad tegen 2010 substantieel te verminderen is een jaarlijkse toename (groeiscenario) van minstens 4.500 tot 9.000 jobs voor arbeidsgehandicapten noodzakelijk. In 2002 lag de kloof in de werkzaamheidsgraad op ongeveer 18 procentpunten. De monitoring van deze kloof is momenteel onmogelijk omdat deze gebaseerd is op een specifieke module in de NIS-Enquête naar de arbeidskrachten van 2002. Recente werkloosheidscijfers laten alvast geen gunstig beeld zien: in de periode januari-september 2004 is het aantal werkzoekenden met een arbeidshandicap (definitie VDAB) gestegen met ruim 4.000 tot 26.616 (+18%).

Met het ondertekenen van de Platformtekst van 2 december 2003 bevestigden de Vlaamse Regering en de sociale partners de noodzaak van volgehouden

en specifieke inspanningen om de arbeidsdeelname van personen met een arbeidshandicap te bevorderen. Dit is vertaald in een aantal actiedomeinen en wegen naar werk: een duidelijke doelgroepafbakening, een stimulerend beleid ten aanzien van bedrijven en organisaties, trajectwerking - opleiding - bemiddeling, inschakelingspremies, instroom en doorstroom, redelijke aanpassing en loopbaanontwikkeling en –begeleiding.

In samenwerking met de werkgroep personen met een arbeidshandicap werd medio 2004, zoals gevraagd in de Platformtekst van 2 december 2003, een actieplan 2004 opgesteld. Dit actieplan 2004 omvat concrete initiatieven in de opgesomde beleids- en actiedomeinen zoals het in kaart brengen van de activiteitsvallen voor personen met een arbeidshandicap (reeds uitgevoerd door de Commissie Diversiteit), het ontwikkelen van een experimenteel kader voor supported employment, het onderzoeken van de doelmatigheid en het gebruik van loonkosten-subsidies (onderzoek lopende aan het HIVA), het aanpassen en onderling afstemmen van de regelgeving voor beschutte en sociale tewerkstelling,

In het Actieplan 2004 concretiseert de Vlaamse overheid haar voorbeeldfunctie onder meer door 4,5% vast te leggen als globaal streefcijfer voor evenredige vertegenwoordiging van personen met een arbeidshandicap in het Vlaams overheidspersoneel. Daartoe zal de Vlaamse overheid initiatief nemen om te komen tot een vorm van zelfregistratie van de aanwezigheid van kansengroepen in de organisatie.

5.2.2 Extra trajecten voor arbeidsgehandicapte werkzoekenden

In uitvoering van het Akkoord 2003-2004 werd het budget van 1,43 miljoen Euro dat voorzien was voor het ruimer toegankelijk maken van de Inschakelingspremie voor arbeidsgehandicapten besteed aan extra trajecten voor arbeidsgehandicapte werkzoekenden.³ Mede dankzij deze extra middelen werd in 2003 een opmerkelijke verbetering gerealiseerd in het bereik van arbeidsgehandicapten in de trajectwerking voor werkzoekenden. De (lichte) ondervertegenwoordiging die werd vastgesteld in 2002 werd weggewerkt in 2003.

³ Een extra budget van 1,43 miljoen EURO in 2003 én 2004 voor extra trajectbegeleidingen en gespecialiseerde screenings van arbeidsgehandicapte werkzoekenden, extra capaciteit voor de uitvoering en vijf extra personeelsleden voor de ATB-diensten (nota aan BHC 10.09.2003, document 03.09.01)

Uit eerdere analyses (o.b.v. cijfers m.b.t. 2002) bleek reeds de lage deelnamekans van de deelcategorie werkzoekenden met een gedeeltelijke of beperkte geschiktheid (VFSIPH en AW, 2003).⁴ In 2003 is vooral de deelname aan de trajectwerking van werkzoekenden met een Vlaams Fonds-erkenning fors toegenomen. Het verhogen van de deelname van de deelcategorie arbeidsgehandicapte werkzoekenden met een gedeeltelijke of zeer beperkte geschiktheid blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt in de verdere uitbouw van de trajectwerking voor Vlaamse werkzoekenden.

Uit door de VDAB verstrekte informatie valt op te maken dat de objectieven voor 2004 de volgende zijn:

- 750 trajecten, screeningen en inbeddingen (alleen trajecten Akkoord 2003-2004)
- 69 gespecialiseerde screeningen
- 168 alternerende opleidingen

verdere inzet van de 5 VTE trajectbegeleiders

Uit eerder advies van de administratie Werkgelegenheid blijkt dat er met betrekking tot de inzet van deze middelen uit het werkgelegenheidsakkoord en de additionele inzet van middelen voor VESOC-trajecten voor personen met een arbeids handicap meer duidelijkheid gewenst is, met name over de realisaties en uitstroomobjectieven, over de samenhang in de inzet van middelen, de doelen en de realisaties van de 'VESOC-trajecten' en de trajecten en aanverwante realisaties in het kader van het werkgelegenheidsakkoord 2003-2004.

Wat de inzet van middelen betreft voor het ruimer toegankelijk van de Vlaamse inschakelingspremie (zoals aangegeven in het oorspronkelijk Akkoord 2003-2004), is het aanbevolen om de resultaten van de HIVA-studie met betrekking tot de effectiviteit van de inzet van loonsubsidies voor personen met een handicap af te wachten. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht voor het einde van 2004 of begin 2005. Dit is ook zo vervat en afgesproken in het actieplan met betrekking tot de uitvoering van de platformtekst van 2 december 2003.

5.3 Jobcoach

In het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 werd voor jobcoaching een extra budget voorzien van 1,24 miljoen euro in 2003 (voor 25 jobcoaches) en 1,49 miljoen euro in 2004 (voor 30 jobcoaches).

De centrale doelstelling van deze jobcoaches is werknemers van de diverse kansengroepen te begeleiden op de werkvloer gedurende de eerste 6 maanden van de tewerkstelling. Een tweede doelstelling is deze doelgroepen te helpen bij hun zoektocht naar werk, als zij arbeidsmarktrijp zijn.

In 2003 werden 20 jobcoaches aangeworven. Momenteel (oktober 2004) zijn er 24 jobcoaches in dienst.

Factoren zoals:

- relatief nieuw en jong team dat opgeleid diende te worden;
- uitbouw van een intern en extern netwerk;
- nood aan uitgebreide promotie en bekendmaking;

zorgden ervoor dat de opstart van dit project een langere doorlooptijd nodig had dan verwacht. Op 30 september 2004 werden de volgende realisaties genoteerd:

- 307 begeleidingen op de werkvloer (= coachings)
- 620 opvolgingsgesprekken in kader van de coaching
- 718 bemiddelingsgesprekken met werkzoekenden
- 263 bemiddelingsgesprekken met ondernemingen

5.4 Diversiteitsplannen

In het Akkoord 2003-2004 wordt een verdubbeling van het aantal diversiteitsplannen vooropgesteld.

VESOC-actieplan 2003

Het Vlaamse objectief voor 2003 bedroeg 270 diversiteitplannen en 30 beste praktijken. Dit objectief werd meer dan gehaald: uiteindelijk werden 310 ontvankelijke aanvraagdossiers ingediend, waarvan 288 diversiteitplannen en 22 beste praktijken.

⁴ De deelnamekans van arbeidsgehandicapte werkzoekenden met een Vlaams Fonds-erkenning schommelt rond het gemiddelde, de deelnamekans van werkzoekenden met een BUSO-diploma is zelfs hoger dan gemiddeld.

De totale kostprijs van deze diversiteitsplannen bedraagt 10.386.596,83 euro. Vanuit het budget werkgelegenheid wordt hier tegenover een subsidiebedrag van 3.294.894,79 euro gezet. Vanuit het werkgelegenheidsakkoord werd daarvoor 1.500.000 Euro vrijgemaakt.

De objectieven naar de verschillende kansengroepen toe zijn gemeten op het vlak van instroom, doorstroom en opleiding. Een overzicht:

Objectieven diversiteitsplannen en Beste praktijken 2003

	Allochtonen		Gender
Instroom	1109 (860)	Instroom	861 (528)
Doorstroom	642 (47)	Doorstroom	889 (166)
Opleiding	2092 (1373)	Opleiding	3354 (2862)
	Arbeidsgehandicapten		Ouderen
Instroom	225 (100)	Instroom	473 (204)
Doorstroom	150 (25)	Doorstroom	689 (269)
Opleiding	900 (446)	Opleiding	2673 (1219)

De gegevens tussen haakjes geven het objectief aan van 2002. Tegenover het voorgaande jaar betekent dit vooral een sterke toename op vlak van ouderen en arbeidsgehandicapten. Op vlak van nieuwe instroom scoort de groep allochtonen het best.

Uit de evaluatie voor 2002 blijkt dat de gestelde objectieven met betrekking tot instroom, doorstroom en opleiding in de diversiteitsplannen ruimschoots behaald werden. Voor 2003 is er nog geen zicht op de effectieve realisatie van deze objectieven

In de meeste diversiteitplannen en in alle beste praktijken wordt gewerkt naar meerdere doelgroepen. Hieronder een verdeling naar aandacht voor kansengroepen in de diversiteitplannen en beste praktijken:

Aandacht kansengroepen 2003	
Allochtonen	252
Oudere werknemers	139
Arbeidsgehandicapten	106
Vrouwen	146

Hoewel ze niet tot de prioritaire doelgroepen van het VESOC-actieplan behoren, werden in tal van diversiteitplannen aanvullende acties voorzien voor andere kansengroepen (laaggeschoolden, jongeren en ex-gedetineerden) - uiteraard steeds in combinatie met aandacht voor één of meer van de prioritaire kansengroepen.

Welke bedrijven engageren zich nu in Vlaanderen tot het voeren van een diversiteitsbeleid ?

Uit de analyse van de gegevens blijkt dat diversiteitplannen het vooral goed doen in kleinere ondernemingen: 191 van de aanvragende bedrijven en organisaties hebben een personeelsbestand van minder dan 100 werknemers. Er een sector opklevan is niet zo eenvoudig. Immers, diversiteitplannen en beste praktijken zijn opgenomen in een brede waaier van sectoren.

Een overzicht van de meest voorkomende sectoren:

Social profit	100
Transport, distributie en logistiek	28
Lokale besturen	27
Metaalsector	25
Voedingssector	21
Bouwsector	20

VESOC-actieplan 2004

In 2004 is het objectief op 250 plannen gesteld waarvan 25 beste praktijken. Momenteel (oktober 2004) lijkt ook dat objectief overschreden te worden met 263 plannen waarvan 29 beste praktijken.

De inspanningen die in het kader van de diversiteitsplannen in de afgelopen jaren door overheid, sociale partners en bedrijven geleverd zijn kennen een duidelijk verspreidingseffect. De Vlaamse objectieven en inspanningen in middelen en bereik van bedrijven zijn langzaam aan gegroeid. Steeds meer bedrijven stellen zich open voor de win-win situatie die een diversiteitsbeleid het bedrijf oplevert en steeds meer bedrijven lijken actief bewust te zijn van hun sociaal maatschappelijke rol naast het streven naar economisch rendement. Na het afsluiten van de oproep 2004 zullen ongeveer 1000

bedrijven in Vlaanderen en Brussel een diversiteitsplan hebben afgesloten. Het direct effect van de maatregel op de werkzaamheidsgraad van de kansengroepen blijft momenteel bij gebrek aan registratie van aanwezigheid van kansengroepen op de werkvloer moeilijk te meten.

De 1.500.000 Euro die in het akkoord werden vastgelegd gaven ruimte voor 150 nieuwe actieplannen.

6. Impulsprogramma kinderopvang

6.1 Bijkomende plaatsen buitenschoolse kinderopvang

In het kader van de uitvoering van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004, werden eind 2003 140 bijkomende voltijdse equivalenten Weerwerk-gesco's toegekend aan nieuwe en bestaande Initiatieven voor Buitenschoolse Opvang (IBO's). Hierdoor kunnen zoals voorzien 1400 bijkomende plaatsen in de buitenschoolse kinderopvang gecreëerd worden. De behoefte aan opvangplaatsen op het terrein ligt echter manifest hoger. Op de oproep werd immers ingetekend voor een totaal van 306 voltijdse equivalenten, die dus slechts voor minder dan de helft (140 VE) konden gevaloriseerd worden.

In 2003 werd slechts 34.000 euro van de voorziene 1,37 miljoen euro besteed, de goedkeuring van de bijkomende VE was er immers pas eind 2003. Het saldo werd overgeheveld naar 2004, voor 2004 was 1,93 miljoen euro voorzien.

Inmiddels (begin oktober 2004) zijn reeds 53 van de 140 bijkomende VE effectief ingevuld. Deze 53 VE vormen wel een onderschatting van het aantal dat in 2004 in dienst is of in dienst zal komen, vermits een aantal promotoren onlangs (op 1 september 2004) een erkenning van Kind en Gezin gekregen hebben, en de administratieve verwerking in het systeem steeds met enige vertraging gebeurt.

6.2 Flexibele opvang

In uitvoering van het Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 worden 50 VTE (Voltijdse Equivalenten) toegekend aan erkende opvangvoorzieningen die hun aanbod flexibeler maken (vroeger open,

langer open, meer dagen open). In eerste instantie wordt de bijkomende tewerkstelling en het bijkomende aanbod gerealiseerd in de 13 centrumsteden en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Ministerieel Besluit (MB) ter uitvoering van het Werkgelegenheidsakkoord werd goedgekeurd.

De Raad van Bestuur van Kind & Gezin heeft in het voorjaar van 2004 de programmatie vastgelegd en beslist in een eerste reeks concrete dossiers over de invulling van de flexibilisering van de kinderopvang. Vermits er in de eerste ronde niet voldoende dossiers beschikbaar waren, werd een beperkte nieuwe oproep gelanceerd in het najaar, waarover werd beslist begin oktober 2004. Momenteel zijn nog 11,5 van de voorziene 50 VTE toe te wijzen. Deze laatste toewijzing is voorzien voor eind november 2004.

Evaluatie : Tot nog toe onvoldoende aanvragen. De realisatie is niet vanzelfsprekend in elke voorziening. De inplanting is ook beperkt geworden tot de 13 centrumsteden plus Brussel HG. Op veel plaatsen is er reeds een (goed) aanbod aan flexibele opvang.

6.3 Harmonisering Weer-werk-gesco's

In het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 werd 0,71 miljoen euro voorzien voor de loonharmonisering van de begeleid(st)ers buitenschoolse kinderopvang. Het is de bedoeling dat de competenties die deze begeleid(st)ers verworven hebben uiteindelijk leiden tot het behalen van een titel van beroepsbekwaamheid. Via assessment van de ervaring van de begeleid(st)ers wil men hen een valorisering aanbieden in functie van een titel van beroepsbekwaamheid buitenschoolse kinderopvang. Concreet betekent dit dat begeleid(st)ers die niet beschikken over een A2-niveau ingeschaald zouden worden op C-niveau (waarvoor een HSO-diploma vereist is).

De onderhandelingen hierover met de sectoren starten in het voorjaar van 2005. De implementatie van de geplande harmonisering is voorzien voor midden 2005 en wordt dus afgestemd op de procedures voorzien in het decreet inzake het verwerven van titels van beroepsbekwaamheid.

7. Fiscale bepalingen

7.1 Lastenverlaging voor ondernemingen

Vanaf 1/1/2004 geldt voor rechtspersonen een vrijstelling in de onroerende voorheffing voor het gewestaandeel, zowel voor onroerende goederen als voor materieel en outillage.

Het criterium rechtspersoon sluit wel alle eenmanszaken uit die geen vennootschap zijn. Daarom werd in het recente programmadecreet voorgesteld om het criterium uit te breiden met BTW-plichtigen. Die zouden ook een vrijstelling krijgen van 100 % voor hun materieel en outillage en voor 50 % voor hun onroerende goederen (omdat dikwijls slechts een deel van het gebouw wordt gebruikt voor de beroepswerkzaamheid).

Omwille van de budgettaire kost (ca. 11 miljoen euro minderontvangst) werd dit niet aanvaard door de Vlaamse Regering, evenwel met de belofte om bij budgetcontrole 2005 het voorstel opnieuw te bekijken.

7.2 Schenkingsrechten in kader van opvolging

In uitvoering van het werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 geldt vanaf 1/1/2004 een verlaagd tarief van 2% in de schenkingsrechten, voor schenkingen van eigendom/vruchtgebruik van een universaliteit van goederen of bedrijfstak, of van een onverdeeld deel waarvan minstens de helft van die rechten. Ook vermindering voor schenking aandelen vennootschap indien die aandelen minstens 10 % van de stemrechten in de algemene vergadering vertegenwoordigen. In het registratiewetboek (artikel 140 bis ev.) werden een reeks bepalingen opgenomen om de naleving van de “vijf-jaar” vereiste te verzekeren.

In het recente programmadecreet wordt een nieuwe bepaling opgenomen om een achterpoortje te sluiten: door een schenking onder opschortende voorwaarde van overlijden aan te gaan voor roerende goederen, kon men ontsnappen aan de hoge successierechten, doordat bij overlijden de schenking de overdracht teweegbracht en niet het overlijden an sich. Dit “achterpoortje” wordt vanaf 1/1/05 gesloten door een bepaling in het recente programmadecreet.

BIJLAGE II:

VLAAMS WERKGELEGENHEIDSAKKOORD: VERSTERKING
VAN HET INBURGERINGS- EN INWERKINGSBELEID

Kwantitatieve analyse inburgering 2003 – 2004 (periode jan – jun 2004)

Deelname aan de trajectwerking:

Aan de “nieuwkomers” wordt door het onthaal-bureau een primair traject aangeboden, waarin maatschappelijke oriëntatie, loopbaanoriëntatie en een basiscursus NT2 zijn opgenomen (vanaf 01/04/2004 wordt dit programma op maat aangeboden). Dit wordt in goede banen geleid door de trajectbegeleider van het onthaalbureau.

De VDAB organiseert het secundair traject voor de nieuwkomers met een professioneel perspectief. Naast deze nieuwkomers wordt door de VDAB ook gewerkt voor volgmigranten, vluchtelingen en asielzoekers die reeds langer in het land verblijven maar voor het eerst de arbeidsmarkt betreden.

Evolutie doelgroep inburgering

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de potentiële doelgroep inburgering. Dit zijn alle werkzoekenden van buiten de Europese Unie die zich voor het eerst inschrijven bij VDAB. Dit overzicht wordt gegeven om een inschatting te maken van de potentiële doelgroep op jaarbasis. Het gaat om de individuele telling van het aantal werkzoekenden dat in de VDAB-datbank voorkomt (in de maand januari worden alle voorkomende dossiers geteld, in de daaropvolgende maanden worden enkel die werkzoekenden bijgeteld die nog niet in de telling van de vorige maand(en) voorkwamen). De dalende trend van 2002 wordt verder gezet in 2003. In 2004 lijkt het aantal zich na een aanvankelijke stijging, te stabiliseren vanaf juni

Evolutie doelgroep inburgering sinds 1999
cumulatief op jaarbasis

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
jan	2824	3441	7278	7852	5617	6362
feb	3160	3982	8145	8644	6456	7089
mrt	3586	4452	9086	9607	7258	7903
apr	3869	5164	9955	10374	8112	8583
mei	4149	6769	10855	11033	8847	9148
jun	4486	7877	12062	11700	9850	9848
jul	4711	8504	12799	12258	10420	
aug	5006	9076	13701	12890	11002	
sep	5449	9758	14708	13696	11884	
okt	5928	10943	15793	14528	12607	
nov	6313	11710	16449	15094	13193	
dec	6707	12280	16949	15583	13820	

In 2003 zijn 1.677 nieuwkomers vanuit de onthaalbureaus doorgestroomd naar de VDAB (een stijging van 27% tov 2002). In totaal werden 4.551 trajecten met de ruime doelgroep opgezet, wat neerkomt op 98,2% van het objectief (4633 trajecten).

Voor de evaluatie van 2004 worden verder de gegevens gebruikt van de periode januari tot en met juni 2004. Eind juni 2004 waren 2042 nieuwe trajecten voor de ruime doelgroep inburgering opgestart.

Het secundaire traject kan naast de trajectbepaling en de trajectbegeleiding verschillende modules omvatten, naargelang de behoefte van de nieuwkomer:

- module 3: sollicitatietraining
- module 4: technische opleiding
- module 5: persoonsgerichte vorming (hieronder zijn de opleidingen NT2 te situeren)
- module 6: opleiding/begeleiding op de werkvloer

Uiteraard kan er geopteerd worden om de nieuwkomer een combinatie van meerdere modules aan te bieden.

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het aantal personen per module. De deelname van de doelgroep vertoont in 2003 een lichte daling in de modules 4 tot en met 6 ten opzichte van het jaar 2002. Deze trend lijkt zich niet verder te zetten in 2004.

	2000	2001	2002	2003	2004 (jan-juni)
Module 3	93	268	469	472	314
Module 4	493	1378	2041	1797	1212
Module 5	1119	3289	4312	4149	2622
Module 6	346	849	1269	1196	851

Inzet middelen

In 2001 werd een projectstructuur opgezet, bestaande uit een projectverantwoordelijke, regionale coördinatoren, NT2-lesgevers en inburgeringsconsulenten. Dit resulteerde in de uitbouw van een specifieke begeleiding door gespecialiseerde consulenten en een uitbouw en verfijning van de trajecten met NT2. VDAB beschikt hiervoor over een bijkomend budget van 5.888000 €.

Eind juni 2004 waren volgende personeelsleden in dienst:

- 33,8 consultants (+5,8 t.o.v. 2002);
- 5 coördinatoren;
- 53,5 FTE instructeurs NT2 (+5 t.o.v.2002).

VDAB zet voor de opleidingen NT2 ook 57,3 FTE instructeurs in die betaald worden met middelen uit de gewone dotatie.

Middelen Vlaams Werkgelegenheidsakkoord

Ter uitvoering van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord (periode 2003-2004) werd een extra budget vrijgemaakt voor de kansengroepen van het diversiteitsbeleid (allochtonen, ouderen en arbeidsgehandicapten): zie punt 5.1.2. nota.

Concreet gaat het om volgende middelen:

Taalverwerving (in het kader van inwerkingsbeleid):

- 2003: 1.680.000. € voor de realisatie van 750 extra trajecten functioneel Nederlands
- 2004: 3.360.000 € voor de realisatie van 1500 extra trajecten functioneel Nederlands

Trajectbegeleiding:

- 2003: 1.250.000 € voor 1250 trajectbegeleidingen
- 2004: 2.000.000 € voor 2000 trajectbegeleidingen

Jobcoach:

- 2003: 1.240.000. € voor het inzetten van 25 FTE
- 2004: 1.490.000 € voor het inzetten van 30 FTE

De realisatie van de acties taalverwerving gebeurt zowel in eigen beheer als via uitbesteding.

Concreet betekent dit dat de capaciteit NT2 (uitgedrukt in FTE) op volgende manier werd verhoogd:

LKC	schakel pakket	NODO	NODW
Antwerpen	5	5	2
Gent	2	3	1
Brussel	1	2	
Leuven	1	1	
Vilvoorde	0	1	2
Sint-Niklaas	1	1	
Mechelen	1		1
Hasselt	1	1	
	12	14	6

schakelpakket: pakket NT2 specifiek voorbereidend op de secundaire, tertiaire of quataire sector

NODO: Nederlands op de opleidingsvloer

NODW: Nederlands op de werkvloer

Voor uitbesteding NT2 werden volgende middelen voorzien

2003

Antwerpen: 302.400 €

Gent: 151.200 €

Brussel: 67.200 €

2004

Antwerpen: 537.600 €

Gent: 268.800 €

Brussel: 134.400 €

Voor de middelen **trajectbegeleiding** werd bij de keuzes van de regio's rekening gehouden met de doelgroepvertegenwoordiging en een efficiënte inzet van de middelen door al te grote versnippering tegen te gaan.

In de grootsteden Antwerpen en Gent werden de middelen besteed via een combinatie van aanwerving personeel en uitbesteding. In de andere regio's werd personeel aangeworven.

De middelen voor **jobcoaching** werden ingezet in verhouding tot de toewijzing van de trajectbegeleidingen. In de grootsteden Antwerpen en Gent werden de middelen besteed via een combinatie van aanwerving personeel en uitbesteding. In de andere regio's werd personeel aangeworven.

De aanwerving van de jobcoaches werd afgerond in het najaar van 2003. Naast de opleiding van de jobcoaches werd de methodiek verder uitgewerkt, gebaseerd op het Equal-project "jobsustaining network" van "Gent Stad in Werking" en het ESF3 doelstelling 6 project "jobcoaching" bij actoren in de LKC's Mechelen, Aalst en Leuven. Factoren zoals

- relatief nieuw en jong team dat opgeleid diende te worden
- uitbouw van een intern en een extern netwerk
- specificiteit van de 2-klantenbenadering
- nood aan uitgebreide promotie en bekendmaking

zorgden ervoor dat de opstart van dit project een langere doorlooptijd nodig had dan verwacht. De jobcoaches konden pas echt operationeel ingezet worden vanaf 2004.

Gemeente verblijfplaats	LKC	TRAJECTBEGELEIDERS				JOB COACHES	
		2003		2004		2003	
		caseload :	50	caseload :	50	jobcoaches	
		TB	trajecten	TB	trajecten	2.003	2.004
ANTWERPEN	Antwerpen	12,0	600	20	1.000	11	11
GENT	Gent	4,5	225	8	400	6	6
BERINGEN	Hasselt	1,0	50	2	100	1	1
GENK	Hasselt	1,5	75	2	100	1	1
HEUSDEN-ZOLDER	Hasselt	1,0	50	1	50	1	1
MECHELEN	Mechelen	1,5	75	3	150	1	1
WILLEBROEK	Mechelen	0,5	25	1	50	1	1
LOKEREN	Sint-Niklaas	1,0	50	1	50	1	1
SINT-NIKLAAS	Sint-Niklaas	1,0	50	1	50	1	1
VILVOORDE	Vilvoorde	1,0	50	1	50	1	1
		25	1250	40	2.000	25	5*
							30

*in 2004 wordt uitbreiding voorzien van de acties in de LKC's Brugge, Leuven, Kortrijk en Aalst (telkens 1 jobcoach) en wordt een extra jobcoach ingezet in Mechelen

Deze extra middelen werden ter beschikking gesteld in de tweede jaarhelft van 2003. Hierdoor konden niet alle middelen voor de geplande activiteiten worden ingezet en werd een bedrag van 1.600.000 € vastgelegd voor het uitbesteden van finaliteitsopleidingen voor de doelgroep in 2004. Het ging hierbij om 411 mogelijke acties.

Effect op de acties

Evolutie in het soort opleiding NT2 (opleidingen VDAB – eigen beheer)

<i>Opleidingen in eigen beheer</i>	2000	2001	2002	2003	2004 (jan-juni)
Nederlands voor anderstaligen voor technische beroepen	66,44%	46,85%	52,92%	51,4%	51,0%
Nederlands voor anderstaligen voor administratieve beroepen	7,55%	24,66%	33,69%	41,8%	41,2%
Nederlands voor anderstaligen vervolg basiscursus	26,01%	28,49%	10,60%	2,2%	1,2%
Nederlands voor anderstaligen voor beroepen in de social profit	0,00%	0,00%	2,79%	4,6%	6,6%

Bij de opleidingen in eigen beheer blijft de interesse van de doelgroep voor opleidingen in de tertiaire sector groeien. De VDAB past zijn aanbod in die zin verder aan. Het specifieke aanbod voor de beroepen in de social profit werd pas vanaf 2002 aangeboden, en gaat in stijgende lijn.

Evolutie in het aantal opleidingsuren NT2

Het totaal aantal opleidingsuren NT2 steeg van 811.838 uren in 2002 naar 1.003.032 uren in 2003. Deze stijging van 191.194 opleidingsuren is volledig gerealiseerd door uitbesteding aan derden. Eind juni werden 465.600 uren NT2 genoteerd

Evolutie in het aantal acties NT2

Het totaal aantal acties NT2 steeg van 5401 in 2002 naar 6426 in 2003. Eind juni 2004 werden reeds 3004 acties genoteerd. De stijging is ook hier uitsluitend gerealiseerd via uitbesteding (1.400 extra acties in 2003). Het aantal acties in eigen beheer daalde licht, wat logisch kan verklaard worden door een groter aantal acties Nederlands voor anderstaligen voor administratieve beroepen (langere duurtijd).

De acties Nederlands op de opleidingsvloer (NODO) en Nederlands op de werkvloer (NODW) vertonen in 2003 een stijgende trend, die in 2004 behouden blijft

NODO (aantal acties)			
lkc	2002	2003	2004 (jan-juni)
ANTWERPEN	79	185	59
BRUGGE	47	19	17
GENT	103	127	85
HASSELT	97	24	12
KORTRIJK	49	35	22
LEUVEN	28	43	33
MECHELEN	0	0	4
OOSTENDE	20	0	12
RDB BRUSSEL	9	49	15
SINT-NIKLAAS	77	7	0
TURNHOUT	74	110	26
VILVOORDE		34	25
Totaal	583	633	310

NODW (aantal opleidingsuren)			
LKC	2002	2003	2004 (jan-juni)
AALST		960	
ANTWERPEN	1.730	13.201	7.920
CENTRALE DIENSTEN	1.728	1.440	128
GENT	3.848	516	729
HASSELT	1.398		
KORTRIJK	1.968	4.237	858
MECHELEN	1.552	744	480
OOSTENDE	3.235	5.588	1.508
RDB BRUSSEL	3.908	4.705	2.353
SINT-NIKLAAS			
TURNHOUT	2.242	544	
VILVOORDE	8.898	11.613	6.966
Totaal	30507	43548	20.942

Jobcoaching (januari tot oktober 2004)

Uit de cijfers van oktober 2004 blijkt dat het oorspronkelijk objectief (1300 coachingovereenkomsten) zeker niet zal gehaald worden. Er werden tussen januari en oktober 2004 356 jobcoachingovereenkomsten opgemaakt. Er is wel een geleidelijke stijging waar te nemen.

Overzicht per doelgroep	
arbeidsgehandicapten	22 %
allochtonen	65%
45plussers	13%

Als mogelijke oorzaken kunnen worden aangehaald:

- de arbeidsmarkt is nog niet vertrouwd met het concept jobcoaching: jobcoaches komen niet tot zuivere jobcoaching omdat ze veel tijd moeten besteden aan taken die daar buiten liggen maar wel noodzakelijk zijn om jobcoaching te kunnen opstarten:.
- het project is sterk conjunctuurgevoelig

BIJLAGE III:**OVERZICHT EN BESCHRIJVING VAN DE DIVERSITEITSACTIES 2004**

In het kader van het impulsbeleid evenredige arbeidsdeelname en diversiteit werden in 2004 volgende acties opgestart of gecontinueerd, met middelen vanuit programma 52.40, basisallocatie 01.07:

- 244 actieplannen in ondernemingen, instellingen en lokale besturen, waarvan 217 **diversiteitsplannen** en 27 **beste praktijken**.
- De **structurele projecten** van de sociale partners en eigen organisaties van kansengroepen, verdeeld over 12 subsidiebesluiten.
- 16 **diversiteitsprojecten**.
- 3 **bijzondere dotaties aan de VDAB** voor de continuering van actieplannen voor personen met een handicap en voor ex-gedetineerden.

Hierna een korte beschrijving van de verschillende maatregelen, waarvoor in totaal circa 7.800.000 euro wordt vastgelegd in 2004.

1. Diversiteitsplannen en beste praktijken.

- Een diversiteitsplan is een geheel van maatregelen en acties, met oog voor het managen van verschil, die op een planmatige manier direct en indirect discriminerende drempels wegnemen en/of aangepaste voorzieningen scheppen waardoor de verticale en horizontale mobiliteit van leden van de kansengroepen op de bedrijfsinterne arbeidsmarkt worden vergroot en hun voortijdige uitstroomkansen worden verminderd, met het oog op hun evenredige en volwaardige participatie in alle afdelingen en functies van de organisatie, zonder echter relevante technisch-instrumentele functievereisten te verlagen.
- *Het diversiteitsplan omvat concrete objectieven (aantallen personen) betreffende instroom en/of doorstroom en/of opleiding (o.a. ter voorkoming van voortijdige uitstroom) van leden van de kansengroepen.*
- In elk diversiteitsplan wordt aandacht besteed aan (een combinatie van) drie soorten ac-

ties: naast het aangeven van streefcijfers ('het openen van deuren') en acties rond (aspecten van) het waarderen van veranderende verschillen ('het openen van ogen') bevat het diversiteitsplan tevens acties met het oog op het verankeren en borgen van de resultaten van het diversiteitsplan ('het openen van praktijken'). De aard van de acties verschilt van organisatie tot organisatie: een diversiteitsplan is maatwerk. Aandacht kan bijvoorbeeld worden besteed aan selectie-, wervings-, onthaal-, opleidings-, competentie- en/of retentiebeleid. Binnen de inclusieve aanpak (waardering voor de talenten van elke medewerker) wordt prioritair aandacht besteed aan de kansengroepen personen met een handicap, allochtonen, ouderen en aan gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Om voor een sterk draagvlak te zorgen, worden alle geledingen van de organisatie bij de ontwikkeling en uitvoering van het plan betrokken, o.a. via een projectwerkgroep.

- Het objectief op Vlaams niveau werd voor 2004 bepaald op 250 diversiteitsplannen en beste praktijken. Dit objectief werd zo goed als behaald: 217 diversiteitsplannen en 27 beste praktijken.

2. De structurele projecten van de sociale partners en de eigen organisaties van kansengroepen.

- In het project Jobkanaal van het VOKA (VEV en de Vlaamse Kamers van Koophandel) (1 jaarlijks besluit van de Vlaamse regering) bevorderen jobconsulenten de aanwerving van kansengroepen door bedrijven. Jobkanaal is een extra kanaal waarlangs ondernemingen hun vacatures bekend maken. De consulenten pakken vanuit hun functie van prospector (als frontoffice) de mismatch in de toegang tot een baan aan. Ze verzamelen de vacatures van de bedrijven waarvoor kandidaten uit de kansengroepen in aanmerking komen en geven deze door aan relevante derden (VDAB, uitzendbureaus, lokale derden, allochtonenorganisaties, OCMW's, ... - de backoffices) waar personen uit de kansengroepen die op zoek zijn naar een job, begeleid worden. Tegen eind februari 2006 wil Jobkanaal 13.700 vacatures verkregen hebben, en 5.500 personen uit de kansengroepen allochtonen, personen met een handicap en ouder wordende werkzoekenden aan een baan helpen.

- UNIZO heeft een KMO-Servicepunt Diversiteit (1 jaarlijks besluit van de Vlaamse regering) opgezet. Diversiteitsconsulenten filteren en verwerken de stroom aan informatie en instrumenten op maat van de KMO-ondernemer en van de beroeps- en regionale organisaties van UNIZO. Het servicepunt sensibiliseert, verstrekt eerstelijnsinformatie, biedt ondersteuning bij diversiteitsplannen en organiseert specifieke opleidingen; telkens wordt hierbij maatwerk voor de (kleinere) KMO geleverd. Daarnaast wordt een experiment Nederlands op de Werkvloer uitgetest met een aantal kleine pilootbedrijven; in dit project wordt gewerkt met een ‘vliegende taalinstructeur’ die twee keer per week een intensieve taalsessie op de werkvloer organiseert met een (of een paar) allochtone medewerker(s) van de KMO, waarna de betrokkene en zijn directe collega’s een aantal opdrachten krijgen rond verwerking en verdieping. Gezien het succesvolle verloop van dit experiment wordt momenteel een vervolgproject voorbereid (1 eenmalig ministerieel besluit) waarbij de focus meer komt te liggen bij de begeleiding van de diverse geledingen van de KMO bij de inbedding van de aanpak Nederlands op de werkvloer. Het Servicepunt besteedt ook aandacht aan de problematiek van discriminerende klanten. Er wordt bovendien maximale aansluiting gezocht met de UNIZO-acties naar allochtone ondernemers toe.
- De projecten van de werknemersorganisaties ABVV, ACLVB en ACV (jaarlijks 3 besluiten van de Vlaamse regering) hebben een gemeenschappelijke inhoud, die in elk van de betrokken organisaties in een eigen actieplan wordt vertaald. In de drie vakbonden worden diversiteitsconsulenten ingezet om beroepssecretarissen en afgevaardigden in de ondernemingen te sensibiliseren rond de evenredige arbeidsparticipatie van kansengroepen en diversiteit op de werkvloer. Ze begeleiden en ondersteunen afgevaardigden en secretarissen bij het creëren van een draagvlak bij de werknemers, bij het wegwerken van weerstanden en bij het ontwikkelen van diversiteitsacties. Uit ervaring blijkt dat de meest succesvolle diversiteitsplannen die zijn waar de werknemers en hun afgevaardigden actief participeren. Die actieve participatie wordt makkelijker wanneer de afgevaardigden beroep kunnen doen op aangepaste instrumenten, folders, brochures e.d., en met hun vragen terecht kunnen bij een deskundige ‘coach’. De diversiteitsconsulenten hebben in die zin een brede opdracht.
- Het project van het Forum van Etnisch-culturele Minderheden streeft een dubbel doel na. Enerzijds de uitbouw van één centrale ondersteuningsstructuur voor alle acties rond toeleiding (zowel door ‘professionals’ als vrijwilligers binnen de allochtone verenigingen), wat een betere coördinatie van de inspanningen op dit terrein zal bewerkstelligen, verdere methodiekontwikkeling en -verspreiding toelaat, en een betere afstemming met de andere structurele projecten (zeker met Jobkanaal) mogelijk maakt. Daarnaast voorziet het project in een brugfunctie waardoor allochtone verenigingen geactiveerd en ondersteund worden bij het ontwikkelen van een grotere betrokkenheid bij het beleid van evenredige arbeidsdeelname. Alle erkende federaties van allochtone verenigingen (ook diegenen die niet bij het Forum zijn aangesloten) worden bij het project betrokken en kunnen verder professionaliseren op het terrein werkgelegenheid en arbeidsmarktbeleid, waardoor ze een volwaardige partner worden in de advies- en opvolgingsorganen waarin ze vertegenwoordigd zijn. Gekoppeld aan dit structurele project worden 4 federaties van allochtone verenigingen gesubsidieerd om kwetsbare en moeilijk bereikbare allochtone jongeren toe te leiden naar een VDAB-traject. In totaal gaat het jaarlijks om 1 besluit van de Vlaamse regering en 4 ministeriële besluiten.
- Het project van de organisatie GRIP (Gelijke rechten voor iedere persoon met een handicap) (1 jaarlijks besluit van de Vlaamse regering) heeft als centraal doel de beleidsbeïnvloeding en sensibilisatie ten gunste van de doelgroep personen met een arbeidshandicap. Hoewel het project van GRIP in het kader van de structurele acties een nieuw initiatief is, dat pas in 2004 is opgestart, heeft GRIP in 2003 wel een projectsubsidie gehad voor het project ‘Werk in Perspectief’, perspectief op werk? binnen hetzelfde beleidskader EAD. In dat kader heeft GRIP een aantal beleidsadviezen uitgewerkt met betrekking tot werkgelegenheid voor personen met een arbeidshandicap en het begrip redelijke aanpassing in de context van de arbeidsmarkt en het werkgelegenheidsbeleid. Eveneens heeft GRIP in het kader van dat project ondersteu-

ning gegeven aan de voorbereiding en organisatie van de Rondetafelconferentie van 2 december 2003.

3. De diversiteitsprojecten.

Diversiteitsprojecten dienen ter ondersteuning van de structurele projecten in uitvoering van de gemeenschappelijke platformtekst van 3 december 2002 en 2 december 2003, en van de acties in de ondernemingen, instellingen, lokale besturen en sectoren. Ze hebben een meer experimenteel karakter, moeten snel kunnen inspelen op gesignaleerde noden, en één van hun componenten is steeds methodieontwikkeling (of –verfijning) of ervaringsuitwisseling.

Gelet op de oriëntatie naar structurele projecten met een langere looptijd, wordt slechts een beperkt aantal diversiteitsprojecten voorzien (in 2004 zijn het er 16 geworden), op een beperkt aantal prioritaire terreinen, en binnen een beperkt budget. Een overzicht van de goedgekeurde diversiteitsprojecten 2004, per prioritair actieterrein:

- Actieterrein ‘Bevorderen van ervaringsuitwisseling en sensibilisatie’

13 projecten (13 ministeriële besluiten), ingediend door de verschillende Subregionale Tewerkstellingscomités, die rekening houdende met de specifieke kenmerken van de regionale arbeidsmarkt(actoren) de ervaringsuitwisseling, intervisie en samenwerking bevorderen tussen:

- organisaties met en zonder diversiteitsplan
- de verschillende regionale en sectorale ‘veldwerkers’ rond diversiteit
- ondernemingen, instellingen en lokale besturen.

Sommige van deze projecten omvatten ook (beperkte) trainings- en vormingsmomenten.

- Versterken van de arbeidsmarktpositie van hoger geschoolde allochtonen.

1 project ‘Hooggeschoolde allochtonen in stage’ (1 ministerieel besluit) met als doelstelling het bevorderen van gelijke kansen voor hoger geschoolde allochtone vrouwen op de arbeidsmarkt door informatie, advies, individuele en collectieve begeleiding zowel inzake onderwijs (erkenning diploma),

opleiding, als naar tewerkstelling (stages, werkvaring).

- Verstrekken van informatie over gelijke behandeling en evenredige arbeidsdeelname aan het publiek, onder meer via een infocampagne.

1 project (1 ministerieel besluit) rond het ontwikkelen en verspreiden van radiospots die een positieve beeldvorming ondersteunen betreffende het tewerkstellen van personen met een handicap.

- Vorming en training: de afwerking, publicatie en het ter beschikking stellen van een ‘Draaiboek Diversiteitsplannen’.

1 project (1 overeenkomst voor aanneming van diensten) om een externe partner te betrekken bij het uitschrijven van de publicatie ‘Reizen in diversiteitsland: handleiding voor diversiteitsplannen’.

4. Bijzondere dotaties aan de VDAB.

In uitvoering van de VESOC-actieplannen evenredige arbeidsdeelname en diversiteit, van het diversiteitsluik van het Vlaams werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 en van de gemeenschappelijke platformteksten van 3 december 2002 en 2 december 2003, heeft de VDAB een aantal bijkomende opdrachten gekregen op het terrein van diversiteit. Het gaat dan met name om:

- De uitvoering van het actieplan ‘Aan de bak’ voor ex-gedetineerden, dat in begeleiding en opleiding voorziet voor personen waarvan de detentie ten einde loopt (1 bijzondere dotatie).
- De uitvoering van het actieplan voor personen met een arbeidshandicap, en meer bepaald het aanbieden van aangepaste screeningen en trajecten voor personen met een arbeidshandicap die evenwel geen erkenning hebben gekregen vanuit het VFSIPH (23 bijzondere dotaties).

In totaal hebben de 3 bijzondere dotaties betrekking op circa 3.922.000 euro.

BIJLAGE IV:

DE BEHEERSOVEREENKOMST TUSSEN DE VLAAMSE REGERING EN DE VDAB

DE BEHEERSOVEREENKOMST TUSSEN DE VLAAMSE REGERING EN DE VDAB

1. Situering

In opvolging van de bespreking in de Commissie Economie, Werk en Sociale Economie van 23 november 2004 bevat deze nota een overzicht van de aansturing van de VDAB via de beheersovereenkomst met de Vlaamse regering. Zowel de bepalingen uit de huidige overeenkomst (2001-2004) als de voorbereiding van de toekomstige overeenkomst (met als looptijd 2005-2009) komen hierbij aan bod. Zoals gevraagd tijdens de bespreking in het Vlaams Parlement wordt in deze nota bijzondere aandacht besteed aan de bepalingen met betrekking tot het bereik van kansengroepen in de trajectwerking voor werkzoekenden (zie 4).

2. De VDAB-beheersovereenkomst als sturingsinstrument

De huidige beheersovereenkomst 2001-2004 legt de wederzijdse engagementen tussen de Vlaamse Regering en de VDAB vast in een aantal concrete bepalingen en parameters. Deze doelstellingen hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de universele dienstverlening t.a.v. werkzoekenden, werkgevers en werknemers
- de trajectwerking voor werkzoekenden
- het optimaal beheer van de werkingsmiddelen
- de opdrachten in het kader van het nieuwe beleid
- de VDAB als werkgever

Deze engagementen worden jaarlijks geëvalueerd door beide contractanten op een evenredige en volwaardige wijze.

De huidige beheersovereenkomst (2001-2004) bevat hiervoor zowel kwantitatieve als kwalitatieve doelstellingen en parameters. Naast *kwantitatieve doelstellingen* zoals het aantal vacatures, contacten met werkgevers en werkzoekenden, aantal nieuwe trajecten voor werkzoekenden, ... bevat de overeenkomst dus ook een aantal *kwalitatieve parameters* zoals de teveredenheidsmetingen bij werkgevers en werkzoekenden, en een beperkt aantal *resultaatparameters*, zoals de normen over de uitstroom uit de werkloosheid 6 maand na afloop van de trajecten voor werkzoekenden.

Uit de beleidsmatige en wetenschappelijke evaluatie-rapporten (zie verder) is inmiddels gebleken dat

een te sterke focus op de kwantitatieve 'volume-indicatoren' een aantal ongewenste effecten impliceert, zoals het risico op 'dead weight-effecten'¹ en het afromen en 'parkeren' van kansengroepen. In de nieuwe beheersovereenkomst zal de nadruk dan ook sterker liggen op de *resultaatverbintenissen*, al blijft een rapportering over de volume-indicatoren nog steeds noodzakelijk (o.m. in functie van een transparante kosten-allocatie). Per doelstelling zal een onderscheid worden gemaakt tussen de inspanningsverbintenis (volume-indicatoren) en de resultaatverbintenis (effect, effectiviteit, kosten-efficiëntie). Deze nieuwe benadering past ook in de nieuwe missie van de VDAB. De missie uit het vorige VDAB-decreet was 'impact uitoefenen op de arbeidsmarkt', wat een hoog volume aan bereik impliceerde, in het nieuwe VDAB-decreet staat de partnerschapsbenadering en het verhogen van de transparantie op de arbeidsmarkt centraal.

De belangrijkste resultaatsverbintenis van de VDAB is de *uitstroom van werkzoekenden naar werk*. Om deze doelstelling te kunnen meten is een koppeling van de VDAB-bestanden met de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) strikt noodzakelijk. Deze koppeling en de uitstrooimeting naar werk dient in de nabije toekomst effectief te worden gerealiseerd.

Een ander belangrijk aandachtspunt in de nieuwe beheersovereenkomst met VDAB is het bevorderen van de *financiële transparantie* en de beoordeling op vlak van *doelmatigheid*. Hiervoor is een heldere kosten-allocatie noodzakelijk, een monitoring in functie van de begrotingscyclus en gegevens over de kosten-efficiëntie.

Er is tot slot ook nood aan meer doorstroom van innovatie-projecten naar het reguliere arbeidsmarktbeleid. Ook dit '*innovatieve luik*' van de VDAB-werking zal aan bod komen in de nieuwe beheersovereenkomst.

3. De inhoudelijke krachtlijnen van de Vlaamse regering voor de nieuwe VDAB-beheersovereenkomst 2005-2009

De Vlaamse Regering hanteert de volgende inhoudelijke krachtlijnen bij de voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst met VDAB:

1. Het *kader* van de nieuwe beheersovereenkomst wordt gevormd door het nieuwe regeerakkoord,

de beleidsnota Werk 2004-2009 en het decreetale kader (VDAB-decreet, inwerkingsdecreet, Handvest van de Werkzoekende).

2. De *compartimentering* van VDAB maakt deel uit van het Vlaams regeerakkoord 2004-2009. Het is van belang om deze herstructurering van VDAB ook in de beheersovereenkomst duidelijk te maken. De politieke verwachting is een functionele en transparante scheiding tussen de regie en actor-functie van VDAB, en dit zowel in de allocatie van de middelen, het beheer als in de instrumenten. De nieuwe opdracht en missie van de VDAB is om transparant op te treden in haar dubbele rol van actor en regisseur. In de nieuwe beheersovereenkomst dient dan ook duidelijk aangegeven te worden wat deze regie- en actor-taken zijn, en dienen parameters te worden opgevolgd voor beide componenten.
3. Er wordt een groot politiek belang gehecht aan de universele dienstverlening. Met name de *basisdienstverlening* ten aanzien van *werkgevers* dient verder te worden uitgewerkt in de nieuwe overeenkomst, er zijn bv. belangrijke verwachtingen op vlak van een goede dienstverlening en HRM-ondersteuning van werkgevers.
4. Er wordt extra aandacht gevraagd voor de uitbouw van *partnerschappen* en netwerking (cf. VDAB-decreet van 7 mei 2004), en dit in het bijzonder met:
 - de sectoren (cf. uitbouw van de competentiecentra);
 - de diverse opleidingsverstrekkers;
 - de partner-organisaties in het kader van de werkwinkels.
5. Een aantal van de vroegere ‘*additionele opdrachten*’ zijn inmiddels regulier geworden. Dit heeft ook budgettaire gevolgen (bv. voor de sluitende aanpak van werkzoekenden), deze middelen dienen garant te worden gesteld door de Vlaamse overheid.
6. De realisatie van de *sluitende aanpak van kortdurig én langdurig werkzoekenden* vormt een belangrijke beleidsprioriteit voor de VDAB-werking. Dit impliceert de noodzaak om deze sluitende aanpak op te volgen voor beide doelgroepen (de preventieve en curatieve doelgroep),

met bijzondere aandacht voor de uitvoering van de *tendering* (aanbesteding van opdrachten aan private actoren).

7. Inzake het bereik van *kansengroepen* wordt in de trajectwerking voor werkzoekenden de focus gericht op de volgende vier prioritaire kansengroepen:
 - ouderen
 - allochtonen
 - arbeidsgehandicapten
 - kortgeschoolden

Van een aantal andere kansengroepen (zoals anderstalige nieuwkomers, leefloongerechtigden, ex-gedetineerden, deeltijds leerplichtigen,...) is het ook belangrijk het bereik op te volgen in het kader van de beheersovereenkomst met VDAB, maar hier worden geen expliciete beleidsmatige doelstellingen aan gekoppeld (wel in het kader van specifieke projecten voor deze kansengroepen en voor de anderstalige nieuwkomers in uitvoering van het inwerkingsdecreet).

8. In de Beleidsnota Werk 2004-2009 wordt bepaald dat alle instrumenten gericht op de hertewerkstelling van werknemers (na faillissement, herstructurering,...) worden samengebracht, met inbegrip van het *Herplaatsingsfonds* (dit vergt een decretaal initiatief).

De inhoud en context van de beheersovereenkomst met VDAB kunnen wijzigen in de loop van de legislatuur ingevolge volgende evoluties:

1. de integratie van het luik tewerkstelling van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH) in het beleidsdomein Werk in uitvoering van het *Beter Bestuurlijk Beleid* (BBB);
2. de toekomstige financiering vanuit de nieuwe *Europese structuurfondsen* 2007-2013, in het bijzonder vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) ;
3. de toekomstige evolutie van de economische *conjunctuur* en werkloosheid, deze evolutie bepaalt de noodzakelijke middelen in de toekomst.

4. De bepalingen over het bereik van kansengroepen in de huidige en toekomstige VDAB-beheersovereenkomst

In de huidige VDAB-beheersovereenkomst (2001-2004) wordt de *evenredige deelname* van kansengroepen expliciet als doelstelling opgevolgd in het kader van de trajectwerking voor werkzoekenden.

In de beleidsmatige evaluatie van de prestaties van VDAB in 2001, 2002 en 2003 (door de Administratie Werkgelegenheid) werd een significante *ondervertegenwoordiging van oudere en langdurige werkzoekenden* vastgesteld. In 2002 en 2003 is het relatieve bereik van een aantal 'sterke' groepen in de trajectwerking immers fors toegenomen (zoals kortdurig en geschoolde werkzoekenden), wat wijst op een zekere 'verdringing' van de overige categorieën werkzoekenden, waaronder de meeste kansengroepen. De ondervertegenwoordiging van de (zeer) langdurig werklozen is verder toegenomen in 2003, de ondervertegenwoordiging van oudere werkzoekenden houdt aan in 2003. De deelname van *laaggeschoolde werkzoekenden* aan opleidingen is in 2003 gezakt tot het gemiddelde niveau, en ook de positieve oververtegenwoordiging van *allochtone werkzoekenden* is vrij sterk teruggelopen in 2003.

Bovendien is in 2003 ook de uitstroom uit de werkloosheid na afloop van een traject veel sterker dan gemiddeld gedaald voor de kansengroepen en langdurig werkzoekenden, wat erop wijst dat de economische groeivertraging hen sterker dan gemiddeld getroffen heeft, en een extra inspanning dus aangewezen is.

Inmiddels werd via een aanzienlijke extra investering in de sluitende aanpak voor kortdurig én langdurig werkzoekenden en de introductie van een nieuw 'getrapt' begeleidingsmodel tegemoet gekomen aan een aantal van deze vastgestelde valkuilen in de trajectwerking voor werkzoekenden. In het nieuwe begeleidingsmodel wordt tijdens de eerste maanden van de werkloosheid intensief beroep gedaan op de nieuwe vormen van dienstverlening (on line databanken, automatische vacaturematching, telefonische screening en opvolging), voor de minder zelfredzame werkzoekenden wordt in een tweede trap een meer intensieve begeleiding opgestart. Nieuw vanaf 2004 is ook de systematische uitnodiging van de zeer langdurig werklozen (langer dan 3 of 5 jaar werkzoekend).

In het nieuwe model wordt dus enerzijds de nodige ruimte gelaten voor de zelfredzaamheid van werkzoekenden, anderzijds wordt kort na de aanvang van de werkloosheid het individuele risico op langdurige werkloosheid ingeschat, en wordt vervolgens de intensieve begeleiding en opleiding prioritair ingezet voor de werkzoekenden die er het sterkst behoefte aan hebben. Extra aandacht voor deze kansengroepen is overigens ook vanuit doelmatigheidsoverwegingen aangewezen. Onderzoek naar de effectiviteit van werkgelegenheidsmaatregelen (HIVA, 2003; VDAB, 2004) wijst immers uit dat opleiding en begeleiding de tewerkstellingskansen van 'zwakkere' groepen sterker beïnvloedt dan de kansen van sterkere groepen. In dit onderzoek wordt dan ook aanbevolen om het moment van actieve interventie niet te vroeg te plannen en de voorkeur te geven aan groepen die een hoog risico lopen op langdurige werkloosheid.

In de nieuwe VDAB-beheersovereenkomst (2005-2009) zal deze prioriteit concreet vertaald worden in een positieve oververtegenwoordiging van een aantal kansengroepen (ouderen, allochtonen, arbeidsgehandicapten, kortgeschoolden) in de intensieve trajecten. De evenredige deelname van kansengroepen die beleidsmatig werd vooropgesteld in de 'klassieke' versie van de trajectwerking in de huidige beheersovereenkomst (2001-2004) is immers niet langer afgestemd op het nieuwe 'getrapte' model, met een veralgemeend bereik van alle werkzoekenden in de eerste maanden van de werkloosheid, waardoor in de tweede trap van een meer intensieve begeleiding logischerwijze een oververtegenwoordiging van de minder zelfredzame werkzoekenden aangewezen is. Dit principe wordt uitgewerkt in de Beleidsnota Werk 2004-2009 en in de VDAB-beheersovereenkomst 2005-2009.

Eindnoot

¹ Het besteden van (publieke) middelen aan een toestand die identiek zou zijn geweest zonder deze investering